

Hållbarhets- redovisning 2010

Folksam

Innehåll

Vd-ord

Folksam har under året vuxit på fastighets-sidan, fastigheter är en stor utmaning ur hållbarhetsperspektiv. **Sidan 3**

Folksam ägs av kunderna

Vad kunderna tycker och hur Folksam hanterar klagomål och önskemål från kunderna är en av de viktigaste delarna av verksamheten. **Sidan 7**

Våra medarbetare

Folksam vill vara en attraktiv arbetsgivare med engagerade medarbetare som skapar kundnytta. För att uppnå det arbetar Folksam strategiskt och målinriktat inom flera områden, exempelvis anställningsvillkor, rekrytering, kompetensutveckling, ledarskap, prestationsstyrning samt arbetsmiljö och hälsa. **Sidan 14**

Vår verksamhets påverkan

Vår verksamhets påverkan på klimatet handlar om tjänsteresor, uppvärmning av fastigheter och vattenförbrukning. **Sidan 18**

Alla vinnare när trafiken blir säkrare

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin men framför allt för individen. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. **Sidan 22**

Innehåll	2
Fastigheter – en hållbarhetsutmaning	3
Om årets hållbarhetsredovisning	6
Kund och marknad	7
Styrning och organisation	10
Operativ organisation	12
Våra medarbetare	14
Vår verksamhets påverkan	18
Alla vinnare när trafiken blir säkrare	22
Resultat av forskningsprojekt om fotbollstjejer	24
Miljöarbetet	25
Ansvarsfullt ägande	27
KPA Pension – pensionspengar för en bättre framtid	31
Internationella samarbeten	35
Priser och utmärkelser	37
Förenade Liv	38
Appendix (Miljödata)	40
Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam	42
Organisation	43
Insamlingsmetoder och beräkningar	45
Bestyrkanderapport	47

Fastigheter – en hållbarhets- utmaning

När jag träffade mina barnbarn i helgen tänkte jag, som jag ofta gör när jag ser dem, på den värld vi lämnar över. Den utveckling vi fortfarande ser i världen i dag är trots alla varningar inte särskilt hållbar, tillväxt och kortsiktiga vinster är det som får störst utrymme, i alla fall i media och tyvärr också alltför ofta i styrelserummen. Enligt FN definieras hållbar utveckling som en utveckling som "... tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov."

Så enkelt formulerat, det vi gör i dag ska inte frånta våra barn det vi ser som självklarheter, ren luft, rent vatten, trygghet och hälsa.

Folksams vision, människor ska känna sig trygga i en hållbar värld, stämmer bra in på den här definitionen. Och det är det som vägleder oss in i framtiden.

Om man ser till det korta perspektiven finns många bra exempel i den här hållbarhetsredovisningen på vad vi gjort under 2010.

Vi ställer hårda krav på våra leverantörer så att det vi bygger och reparerar ska belasta miljö och klimat så lite som möjligt. Genom att använda begagnade originaldelar vid bilreparationer sparade vi ett sopberg på mer än 1 000 ton.

Men hållbarhet är mer än miljö. Hållbarhet kan innebära en god hälsa. Den som blivit misshandlad mår inte särskilt bra, varken själsligen eller kroppsligen. Som första försäkringsbolag i Sverige erbjöd vårt dotterbolag Förenade Liv en krisförsäkring som gäller även vid våld i hemmet, något som fick andra att ta efter. Vi kräver inte heller en polisanmälan för att utnyttja skyddet i form av samtalsterapi hos psykolog eller psykoterapeut – för att få fler våldsdrabbade att våga ta steget. Varje år skadas och omkommer flera hundra personer i trafiken. Vår trafikforskning fortsätter att arbeta för att minska det här lidandet.

Vi förvaltar drygt 270 miljarder för våra kunders räkning. Det är mer än vad alla hushåll i Sverige sparade totalt förra året. Folksam stödjer FN:s principer för hållbara investeringar och ställer krav på de företag vi investerar våra kunders pensionspengar i. Kraven handlar, förutom om gott miljöuppförande även om sunda belöningssystem, att företaget ska arbeta aktivt mot korruption och se till att de som arbetar där har goda villkor. Även om fabriker ligger utanför Europa. Vi har också bestämt att vissa saker ska våra kunders pensionspengar inte syssla med alls, kärnvapen och tobak till exempel.

I Sverige är det kallt om vintrarna, denna vintern var inget undantag. Bostäder och byggnader står för en inte föraktlig del av energiförbrukningen i vårt land. Folksams största klimatpåverkan är inom värmeförbrukning och under året har vi blivit ännu större på fastighetssidan. Fastigheterna ligger som en del av våra sparares pensionsportföljer. I skrivande stund har vi fastighetstillgångar för över 14 miljarder kronor.

Ur hållbarhetssynpunkt är fastigheter en riktig utmaning. När det gäller nybyggnation är miljökraven förhållandevis enkla att ta hänsyn till. Vi bygger med bra material, energisnålt och på mark som ligger nära kollektivtrafiken. Men för fastigheter som redan finns är det svårare. I vårt bestånd finns allt från urgamla hus i Gamla Stan i Stockholm till hus som byggs just nu.

Här handlar det om att förse husen och deras hyresgäster med ny smart teknik. Vi byter olja mot pellets, isolerar fönster, styr trappbelysningen med rörelsedetektorer. De som bor i huset har också ett ansvar, därför installerar vi mätare på el- och vattenförbrukning så att man själv kan se hur förbrukningen ser ut.

Nu gör vi bokslut över förra årets hållbarhetsarbete och konstaterar att vi gjort en hel del för att det vi gör i dag inte ska äventyra våra barn och barnbarns behov. Vår vision säkerställer att vi kommer fortsätta det här arbetet så länge Folksam finns kvar som företag.

Anders Sundström, vd Folksam

Om årets hållbarhetsredovisning

Folksamns vision är en hållbar värld där människor känner sig trygga. Årets hållbarhetsredovisning ska ge en bild av vad företaget åstadkommit hittills för att uppfylla visionen.

Detta är Folksamns åttonde hållbarhetsredovisning och den bygger så långt det är möjligt på Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer G3 för hållbarhetsredovisningar. Den granskas även i år externt, av revisionsföretaget KPMG.

Årets hållbarhetsredovisning gäller för hela Folksam, inklusive dotterbolagen. Den trycks inte utan går enbart att ladda ner på folksam.se, kpa.se och forenadeliv.se.

Folksam uppfattar att redovisningen uppfyller GRI:s applikationsnivå B+, vilket också har bekräftats av de externa revisorerna.

Redovisningen är även en del av avrapporteringen gentemot FN:s principer för hållbara investeringar (UNPRI).

Kund och marknad

Folksam ägs av kunderna

Folksam är ett ömsesidigt bolag. Det innebär att kunderna inte bara är en ovärderlig och ändlig resurs, de är också ägare. Folksams övergripande mål är att ha försäkrings- och sparandebranschens mest nöjda kunder.

Det grundläggande syftet med det kundägda Folksam är att tillhanda hålla tjänster som ägarna har glädje av – ett syfte som är större än att skapa kortsiktiga vinster. Därför är det mycket viktigt för Folksam att arbeta långsiktigt och strukturerat för att hitta en så god relation som möjligt för båda parter.

Folksam möter varje dag ett stort antal kunder, allt från enskilda privatpersoner och företag till de stora organisationerna i Sverige. Samma kund kan också ha flera olika roller. En person kan möta Folksam genom sin bilförsäkring, sin företagsförsäkring sitt sparande i en kapitalförsäkring, sin villaförsäkring, sitt efterlevandeskydd genom facket eller genom en olycksfallsförsäkring barnen har via sitt idrottsförbund. Hur Folksam möter en kund i en roll färgar upplevelsen för kunden i alla sina roller. Folksam har alltså både ett stort spektrum av kunder, ett stort antal kunder och ett brett erbjudande. Det ställer höga krav på Folksam som organisation, men det skapar också stora möjligheter.

Folksam arbetar ständigt för nöjdare kunder

Folksam har många olika samverkansformer med kunderna, som stämmor, kommittéer och personliga kundmöten. För att komplettera detta genomförs också många kundundersökningar med varierande metoder som djupintervjuer och webbenkäter beroende på kundrelation och frågeställning. Folksam involverar kunderna i olika faser i utvecklingen av nya erbjudanden och förbättrade produkter. Vi har också

en ständig dialog med våra kunder i alla segment om vad vi behöver förbättra och vad man uppskattar. Resultaten analyseras för varje affärsområde och dotterbolag och går sedan vidare för åtgärd, där man bestämmer vad som ska förändras.

Kundanpassad organisation och tilläggsprodukter

Marknaden för tjänstepension regleras genom kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter. Under året har Folksams kollektivavtalade affär genomfört många insatser för att bekräfta kunderna; parter, arbetsgivare och individkunder. När det gäller individkunderna har Folksam LO Pension ökat sin kommunikation. KPA Pension har integrerat kommunikationen för att skapa igenkänning i alla kanaler och arbetat med kundsegmentering och riktade budskap till olika målgrupper för att bekräfta valet av KPA Pension som pensionsbolag.

För att bättre stödja våra parter gjordes även organisatoriska förändringar och affären tog fram en policy som underlättar hantering av förfrågningar från dessa. Folksam ökade kontakterna med parterna och ökade även informationsinsatserna, allt från seminarier till förbättrade webbsidor.

När det gäller pensionsadministration och försäkringslösningar som vi erbjuder arbetsgivarkunderna, har vi under året samordnat organisation och processer inom Folksams kollektivavtalade affär för fortsatt ökad effektivitet. För stiftelsekunderna påbörjades ett arbete med att förenkla kommunikationen som kommer att fortsätta under 2011.

Folksams Partneraffär förstärkte kompetens, kunskap och servicegrad hos såväl kundtjänst som skador och support.

Folksams privatkunder vill ha mer kontakt med företaget och de önskar mer information om olika erbjudanden för att hålla sig uppdaterade. För att

möta detta önskemål deltog alla anställda i Folksam Sak och Liv i en omfattande satsning att erbjuda tilläggsprodukter till låga kostnader men med hög kundnytta som stärker tryggheten. Under året införde Folksam också rabatter för de kunder som skade-förebygger, till exempel genom att sätta in säkerhetsdörr.

Mål och resultat kundnöjdhet 2010

Mått	Mål	Resultat
1. Ökad kundnöjdhet	77 procent	74 procent
2. Ökad kundnöjdhet jämfört med konkurrenterna	+ 2	+ 0,7
3. Ökad attraktionskraft på marknaden	18 procent	16,5 procent

Kommentarer till resultatet

1. Den villkorsändring i pensionärernas grupplivförsäkring som infördes i slutet av 2009 fortsatte att spilla över på 2010 och påverkade kundnöjdheten negativt. Men under 2010 hämtade vi tillbaka den negativa effekten och ligger nu på samma kundnöjdhet som innan villkorsändringen.

2. Här jämför vi oss med våra konkurrenter i Svenskt Kvalitetsindex, SKI. Folksam höjde sitt resultat med nästan 3 enheter för Folksam sak, bil och liv samt nästan 1 enhet för KPA tjänstepension företag. Branschresultaten har dock ökat generellt och därför har vi inte nått det uppsatta målet.

3. Vår attraktionskraft på marknaden är beroende av de medieinvesteringar vi gör i form av reklam. Höstens kampanj, med nytt kommunikationskoncept, har visat det bästa kampanjresultatet hittills. I förhållande till våra konkurrenter var medieinvesteringen dock för liten för att nå ut fullt med vårt budskap, särskilt under kvartal fyra.

Vad önskar sig kunderna framåt?

Nöjdheten med Folksam rent allmänt ökade stadigt under hela 2010 och när väl kunderna möter Folksam är de särskilt nöjda. Det gällde alla typer av Folksams kundmöten, till exempel hanteringen av skadeärenden, möten med rådgivare eller samtal till kundtjänst. Det kunderna vill är att ha kontakt oftare. De vill också ha förenklade villkor och förbättrad information om erbjudanden inom sparandeområdet.

Parterna värdesatte sina kontakter inom den kollektivavtalade affären starkt och även kunderna på arbetsgiversidan var väldigt nöjda. Folksams förbättringsområden ligger inom information kring produkter och tjänster samt en vässad klagomålshantering.

Folksams partnerkunder var särskilt nöjda med kontaktpersonerna på Folksam, som upplevdes vara tillgängliga, kompetenta och serviceinriktade. Produkterna, som ansågs vara heltäckande och prisvärda fick också höga betyg. Företagskunderna var nöjda med Folksams helhetsgrepp och heltäckande försäkringsskydd men tyckte även att kundmötet var en styrka. Vad man önskar sig mer av är kundanpassade lösningar, ökat proaktivitet gentemot medlemmar hos partner och smidigare systemstöd.

Ny varumärkesstrategi med utgångspunkt i kunden

Under 2010 arbetade Folksam Sak och Folksam Liv tillsammans med kunderna fram en varumärkesplattform och strategi som bättre speglar våra kunder. Utifrån den har vi påbörjat arbetet med att förbättra kundhandlingarnas innehåll och utseende. Det långsiktiga målet är även att minska antalet kundhandlingar som skickas ut på papper.

Varumärkesstrategi för Folksam Sak och Folksam Liv

Vision: Vad vill vi åstadkomma

Människor ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Affärsidé: Vad vi gör

Vi är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande som gillas av många.

Kärnvärden: Hur vi är

Personliga
Engagerade
Ansvarstagande

Position: Vad som gör oss unika

Försäkrings- och pensionsbolaget med stort hjärta.

Löfte: Vad vi lovar våra kunder

Vi är engagerade för dig.

Dotterbolagen KPA Pension och Förenade Liv är egna varumärken med egna strategier.

Kundombudsmannen

Folksam är ett kundägt bolag och det är därför en naturlig prioritering för bolaget att erbjuda kunderna en extra service och trygghet genom Kundombudsmannen. Kundombudsmannen är helt opartisk eftersom verksamheten är fristående från Folksams företagsledning och endast svarar inför Folksams stämmor. Kundombudsmannens övergripande mål är att bidra till att Folksam får försäkrings- och sparandebanshens mest nöjda kunder. Kundombudsmannen har funnits i Folksam i över 40 år och har därför ett väl utvecklat sätt att arbeta.

Klagomål är en gåva från kunderna

Det är viktigt att Folksam bemöter klagomålen på ett positivt sätt och att de tas emot på ett konstruktivt sätt för att utveckla verksamheten. Kundombudsmannens motto är att klagomålen är så viktiga att de bör tas emot som en gåva av kunderna. Kundombudsmannen etablerade under 2010 ett samarbete med en extern konsult för denna fråga och förhoppningen är att arbetsmetodiken ska förbättras ytterligare.

Glädjande är att de senaste kundmätningarna visade att Folksams kunder under 2010 har varit betydligt mer nöjda än tidigare med Folksams klagomålshantering.

Kundombudsmannens arbete

Kundombudsmannens huvudsakliga arbetsuppgift är att erbjuda de kunder som inte är nöjda med Folksams beslut att få en opartisk omprövning av sitt ärende. Under 2010 behandlade Kundombudsmannen 1 117 ärenden, 1071 ledde till en reell omprövning, varav 22 procent ledde till någon form av ändring till kundens förmån. Denna tämligen höga ändringsfrekvens visar att Kundombudsmannen är oberoende och kunderna kan hysa förtroende för verksamheten. Under året kontaktade omkring 10 000 kunder Kundombudsmannen. Denna verksamhet uppskattas mycket av kunderna eftersom de kan ställa frågor till en oberoende instans. Kundombudsmannen arbetar även med att återkoppla viktiga erfarenheter av sin verksamhet till Folksam. Återkopplingen sker på många sätt, bland annat genom deltagande i villkors- och policyarbete samt utbildning av Folksams personal. Kundombudsmannen har under 2010 förnyat sitt ärendehanteringssystem så att det dagliga arbetet kan bli ännu mer effektivt och obyråkratiskt. Detta leder till att kunderna kommer att få en ännu snabbare och kvalitativ service.

Litet antal tvister

Folksam har under 2010 handlagt cirka 650 000 skador. Eftersom bolaget prioriterar att lösa problem på ett tidigt skede så är det endast ett fåtal ärenden som leder till tvist. Under 2010 avgjordes 106 ärenden av Allmänna reklamationsnämnden (ARN). Endast 5 procent av ärendena ändrades till kundens fördel. 141 ärenden gick vidare till domstol under 2010. Folksam vann eller träffade en förlikning i majoriteten av de mål som avgjordes under året. Detta visar att Folksam har en mycket hög kvalitet i sin ärendehantering.

Mångfald för kundnyttan

Sedan många år arbetar Folksam aktivt med mångfald. Folksams uppfattning är att en hög grad av mångfald leder till ökad kundnytta och även attraktionskraft som arbetsgivare. Ett framgångsexempel är Folksams flerspråkiga rikskundtjänst.

Under 2010 erbjöd denna information om försäkringar och pensionssparande på 18 olika språk. 90 000 människor från drygt 100 olika nationer hade kontakt med vår flerspråkiga kundtjänst.

För att säkerställa att Folksam fortsätter ligga i framkant avseende mångfalds- och integrationsfrågor inrättades 2010 en befattning som Diversity Business Manager (DBM). Syftet med DBMs arbete är att fortsätta utvecklingen av mångfalden inom kundmötet så att fler människor får möjlighet att ta del av Folksams erbjudanden.

Under året påbörjade Folksam även ett arbete med att översätta delar av webbsidan folksam.se till arabiska och serbiska.

Förenade Liv erbjöd sitt trygghetspaket för företag på arabiska och turkiska.

Folksam är en av delägarna i det kommunala bolaget Telge Tillväxt. Genom att erbjuda praktik och anställa ungdomar vill Telges sju ägare halvera ungdomsarbetslösheten i Södertälje inom tre år och därmed bidra till att minska utslagning och skadegörelse.

Folksam kommer att satsa på att anställa ungdomar som, liksom den flerspråkiga kundtjänsten i Malmö, ska hjälpa till att sprida kunskap och lämna information till hushåll, företag och organisationer i Södertälje om försäkringar och skadeförebyggande verksamhet.

Under året förde Folksam en dialog med bland annat politiker, imamer, fastighetsägare, polisen och representanter från de största invandrarorganisationerna. Dialogen syftade till att belysa hur Folksam kan bidra till att göra de så kallade miljonprogramsområdena tryggare. Dialogen ledde bland annat till att Folksam stöttar Mångfaldens hus i Rosengård som används för företagsverksamhet och som är en samlingsplats för olika organisationer i området. Den flerspråkiga kundtjänsten håller regelbundet informationsträffar i Mångfaldens hus.

Styrning och organisation

Folksam verksamheter har en direkt påverkan på vår omvärld. Det handlar om vår skadeverksamhet, våra placeringar av kapital, vår förbrukning av varor och tjänster, våra tjänsteresor och uppvärmning av och vatten till våra fastigheter.

Vår indirekta påverkan, trafikforskningen, idrotts-samarbeten, konsumentupplysning, arbetet mot våld i samhället och minröjningsprojekt finns beskrivet i avsnittet Mer än försäkringar och sparande.

Så här arbetar våra styrelser

Folksam består av en koncern för livförsäkring och pensionssparande och en koncern för skadeförsäkring. Folksam har två ömsesidiga moderbolag, Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak). Såväl Folksam Liv som Folksam Sak bedriver också verksamhet genom dotterbolag. Moderbolagens styrelser består av kundrepresentanter från de svenska folkrörelserna (kooperationen, fackföreningsrörelserna, idrottsrörelsen och äldrerörelsen).

Det är valberedningen som föreslår till stämmorna vilka som ska sitta i styrelserna. Valberedningen ska sträva efter att styrelserna får en lämplig sammansättning med hänsyn till kompetens, ålder och kön.

Moderbolagsstyrelserna höll sju styrelsemöten under året. Inför varje sammanträde fick styrelserna en skriftlig rapport av vd över viktigare händelser i Folksam, men också i branschen i övrigt. I enlighet med Folksams strategiska dagordning har styrelsen följt upp de strategiska målen. De gick även bland annat igenom dotterbolagens verksamheter, ekonomi- och omvärldsanalys och internrevisionsrapporterna.

Styrelserna genomförde ett tvådagarsseminarium för att utarbeta underlag till en reviderad strategisk plan. Denna fastställdes också på styrelsernas augustimöte.

I Folksam Liv respektive Folksam Sak finns cirka 80 interna regelverk som klassificeras som övergripande. Regelverken går igenom årligen och revideras vid behov. Ett fyrtiotal är fastställda av styrelserna. Övriga fastställs av moderbolagens stämmor eller av koncernledningen.

Vision som förpliktigar

Allt arbete som sker i Folksam ska vara målstyrt och styra mot visionen att "människor ska känna sig trygga i en hållbar värld" och det övergripande målet "att ha försäkrings- och sparandebanshens mest nöjda kunder".

Visionen belyser Folksams roll som det kundägda företaget, trygghet är all försäkrings- och sparandeverksamhets kärna. Att arbeta för en hållbar värld skapar trygghet. Hållbarhet är även viktigt för oss med hänsyn till vår skadeverksamhet och våra investeringar. En otrygg, ohållbar värld genererar, förutom mänskligt lidande, stora skadekostnader och höga premier, något som inte är förenligt med kundnytta.

Interna regler och organisation för styrning och kontroll

För Folksam Liv och för Folksam Sak fastställer respektive styrelse varsin strategisk plan som förmedlar den inriktning och de krav som respektive styrelse har på dessa bolag.

De inriktningar och krav som beskrivs i den strategiska planen omfattar bland annat:

- Verksamhet
- Organisationsstruktur
- Finansiella mål
- Ägarstyrning av dotterbolag
- Intern styrning och kontroll.

Vi vill påverka ansvarsfullt

I de strategiska planerna fastställs även områden som respektive styrelse vill att Folksam ska styra mot och fokusera på: upplevd kundnytta, växa av egen kraft, bättre än konkurrenterna, attraktiv arbetsgivare och ansvarsfull påverkan.

"Ansvarsfull påverkan", fastslår att Folksam ska särskilja sin verksamhet från sina konkurrenters genom att ta ett mer aktivt ansvar för vår omvärld och framtid samt verka för att utforma sina erbjudanden med hänsyn till den ansvarsfulla påverkan. Styrelserna fastställer mål för samtliga fokusområden varje år. De strategiska planerna ska därefter vara styrande för Folksams mer detaljerade verksamhetsplanering.

Målen för Ansvarsfull påverkan handlar om att våra kunder ska känna till och tycka att det är bra att vi arbetar med trafikforskning, miljöarbetet och ägarstyrning. Det är Kommunikationsenheten som ansvarar för att mäta och följa upp dessa mål.

Mål och resultat Ansvarsfull påverkan 2010

Mått	Mål	Resultat
Ökad kännedom om vårt hållbarhetsarbete	28 procent	39 procent
Ökad positiv attityd bland kunderna att vi arbetar på ett bra sätt med hållbarhet	53 procent	59 procent
Ökad positiv attityd bland allmänheten att vi arbetar med hållbarhet	79 procent	68 procent

Kommentarer

Resultatet av hållbarhetsarbetet kommunicerades med hjälp av aktiviteter i media och Hållbarhetsredovisningen. Det kommunicerades också via till exempel försäkringsbrev och det meddelande som spelas upp när kunderna står i telefonkö.

Informationen om detta arbete har utökats på hemsidan och förbättrats när det gäller att koppla ihop vårt hållbarhetsarbete med våra produkter.

Under året tog Folksam bort kommunikationskonceptet Spelar Roll. Spelar roll har använts för att kommunicera hållbarhet. Målet för en ökad positiv attityd hos allmänheten för Folksams hållbarhetsarbete var därför för högt ställt.

Våra risker och hur vi handskas med dessa

Folksams system för intern kontroll ska vara en naturlig del i de olika verksamheterna och en integrerad del i organisationens styrning. Några av de viktigaste funktionerna för att uppnå detta är styrelsernas revisions- och ersättningsutskott, internrevisionen samt lekmannarevisorerna. För att ytterligare stärka den interna styrningen och kontrollen finns det dessutom en funktion för koncernövergripande styrning, risk och compliance. Funktionen är fristående och separerad från övrig operativ verksamhet inom Folksam och direkt underställd koncernchefen. Funktionens huvudsakliga uppgift är att, med rimlig säkerhet, säkerställa en effektiv styrning och kontroll inom hela Folksam.

Folksam verkar inom försäkrings- och sparandebanschen. Det är därför naturligt att vår riskhantering främst handlar om ekonomiska risker och risker kring korruption och bedrägerier samt risker för IT-systemen.

Inom Folksam definieras risk som sannolikheten att en händelse inträffar som negativt påverkar hela eller delar av Folksams måluppfyllelse eller avviker från gjorda antaganden. Folksams verksamhet ger upphov till exponering mot olika risker, vilka påverkar finansiell ställning, resultat och måluppfyllelse. Dessa risker delas in i de tre huvudsakliga områdena risker inom all verksamhet, risker inom försäkringsverksamheten samt risker inom finansverksamheten.

Mutor och penningtvätt

Alla finansiella företag i EU är skyldiga att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Folksam följer sanktioner utfärdade mot brottsmisstänkta personer och vidtar även åtgärder för att förhindra mutor och korruption. Arbetet med att förhindra mutor och korruption hänger samman med Folksams arbete med att förhindra penningtvätt där vi utreder om våra kunder är personer i politiskt utsatt ställning, det vill säga personer som innehar höga politiska befattningar och som i kraft av sin ställning har högre risk att mutas eller bli inblandade i korruption.

Folksams personal har under 2010 genomfört en e-learningutbildning om åtgärder för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Folksam antog 2010 en ny Informationssäkerhetspolicy och Folksam har även en e-learningutbildning i informationssäkerhet.

Etiska regler – ständigt aktuella

Folksams etiska regler tar upp de etiska regler som gäller för all verksamhet och hur medarbetarna ska förhålla sig i olika situationer.

Etik bygger på samhällets värdegrund, det handlar om god sed och gott omdöme. Folksams värderingar återspeglar ett etiskt förhållningssätt. Att värna om mänskliga rättigheter och att ta avstånd från alla former av diskriminering är några exempel.

När medarbetarna företräder utåt är det inte deras ensak hur de agerar. Hur de uppfattas påverkar hur kunden ser på oss. Våra värderingar ska genomsyra allt vi gör och alla som arbetar för något bolag i Folksam ska följa de etiska reglerna och andra anvisningar som finns för hur arbetet ska utföras.

De etiska reglerna delas ut till alla anställda och medarbetarna uppmuntras att kontakta sin chef eller någon av våra jurister om de känner sig osäkra.

Solvens 2

Inom Folksam pågår en anpassning av verksamheten till det nya europeiska solvensregelverket för försäkringsbolag, Solvens 2. Riskhanteringen inom

Folksam påverkas i stor utsträckning av detta nya regelverk. Som ett led i anpassningen kommer principer och processer för riskstyrning, riskkontroll, kapitalposition och kapitalplanering att successivt utvecklas och förbättras i syfte att få en effektivare risk- och kapitalhantering samt att öka förståelsen för risker och dess konsekvenser i organisationen. Förändringarna kommer att ske successivt under de kommande åren.

Svensk kod för bolagsstyrning

Folksams moderbolag och dotterbolaget KPA Pension följer tillämpliga delar av Svensk kod för bolagsstyrning. Den är i första hand skriven för börsnoterade aktiebolag, men den är också relevant för bolag som Folksam med ett spritt ägar- och allmänintresse. Koden bygger på principen följ eller förklara. Koden betonar bolagsstämmans roll och en tydligare rollfördelning mellan stämman, styrelse och bolagsledning. Det finns också krav på effektivitet och ansvarstagande hos styrelserna.

Folksams tillämpning av Koden redovisas i bolagsstyrningsrapporter vilka upprättas i samband med att årsredovisningarna tas fram. På Folksams hemsida finns rapporter för Folksam ömsesidig sakförsäkring och Folksam ömsesidig livförsäkring. Det finns också bolagsstyrningsrapporter på KPA:s hemsida för KPA AB och KPA Pensionsförsäkring AB (publ).

Exempel på övergripande regelverk

- Etiska regler
- Extern bolagsstyrningspolicy
- Försäkringstekniska riktlinjer
- Internkontroll
- Klagomålshantering avseende finansiella tjänster
- Konkurrensfrågor – handlingsprogram
- Ledningsorganisation
- Miljöpolicy
- Säkerhetspolicy
- Inköpspolicy
- Ersättningspolicy

Operativ organisation

Folksam är organiserat i tre affärsområden: Privat, Partner och Kollektivavtalad affär samt dotterbolag. Dessutom finns åtta centrala enheter.

Affärsområde Privat ansvarar för Folksams affärer inom den privata marknaden för individuell försäkring och sparande. Ansvaret avser både liv- och skadeförsäkring under varumärket Folksam.

Affärsområde Partner ansvarar för Folksams affär mot partner- och organisationskunder. Här ingår gruppförsäkringsaffären samt företagsförsäkring. Affären avser såväl skadeförsäkring som personförsäkring och sparande.

Kollektivavtalad affär ansvarar för Folksams affär mot kollektivavtalsparterna på svensk arbetsmarknad. Här ingår både pensioner och riskförsäkring, exempelvis tjänstegrupplivförsäkring och sjukförsäkring samt administrativ service till arbetsgivarna.

Folksams trafikforskning, ägarstyrning samt miljöchef tillhör organisatoriskt vd-staber.

Ett stort antal aktiviteter har initierats för att utveckla och effektivisera organisation och processer för att uppnå affärs- och kostnadssynergier.

Under 2010 fortsatte samordningen i gemensamma funktioner för fortsatt effektiv resursanvändning. Funktionerna IT, aktuarier, kommunikation och juridik överfördes från KPA Pension till de gemensamma funktionerna. Därutöver samordnades stora delar av försäkringsadministrationen i en gemensam funktion.

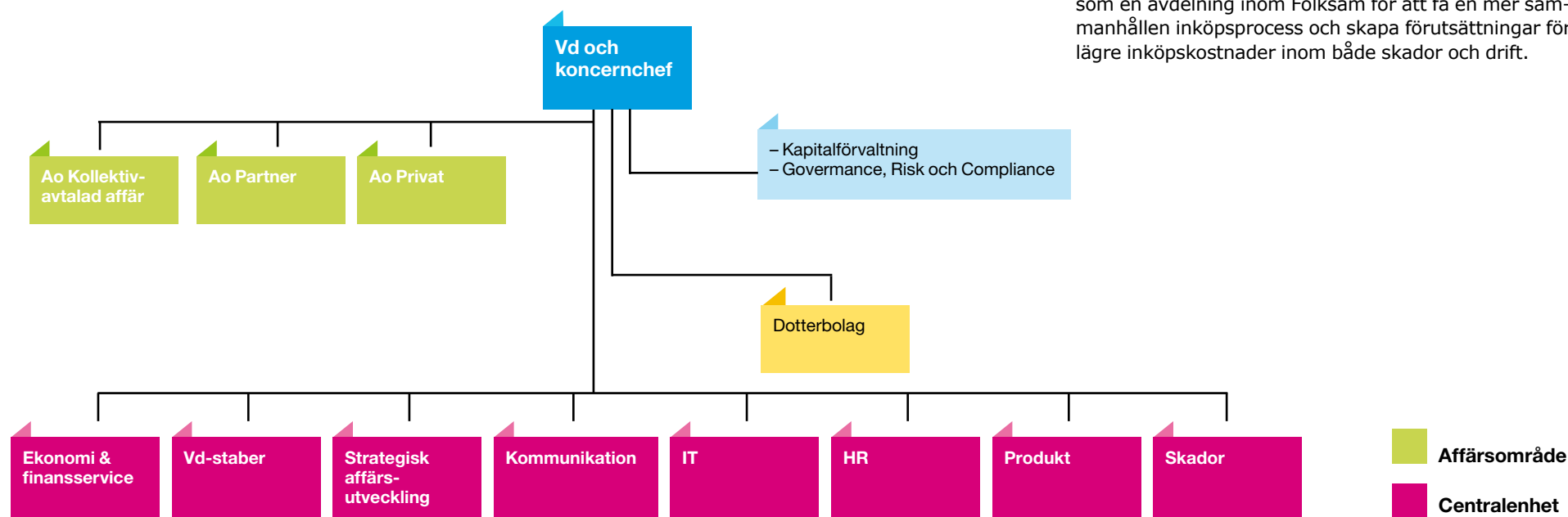
Som ett led i att koncentrera resurserna outsourcades IT-drift och -underhåll av arbetsplatserna till Logica.

Under året genomfördes även en integration av KP och KPA Pension. Syftet var att samordna verksamheten för att skapa en effektiv service för kunderna.

Ett förändringsprojekt startades omfattande kontorsarbetsplatserna i syfte att möjliggöra en effektivare arbetsorganisation samt sänka lokalkostnaderna vilket fortsätter även under 2011.

En omfattande förändring av försäljning och skadors kundorganisation genomfördes under året från en geografisk till en kanalstyrd organisation med sammanlagt elva kanaler. Av dessa är fem försäljningskanaler; kundtjänst, liv- och sparande, telemarketing, webb samt breddmarknad, och sex skadekanaler; sak, motor, personskador-skadestånd, personskador-villkor, utredning samt övrigt. Förändringen görs för att uppnå ökad effektivitet genom kortare beslutsvägar, och avspeglar att 95 procent av kunderna har kontakt med Folksam via telefon eller internet. Cirka 2 000 personer omfattades av omorganisationen. Arbetet med den nya organisationen fortsätter under 2011-12.

Den 1 oktober etablerades en ny inköpsorganisation som en avdelning inom Folksam för att få en mer sammanhållen inköpsprocess och skapa förutsättningar för lägre inköpskostnader inom både skador och drift.

Våra medarbetare

En attraktiv arbetsgivare med engagerade medarbetare

Folksam vill vara en attraktiv arbetsgivare med engagerade medarbetare som skapar kundnytta. För att uppnå det arbetar Folksam strategiskt och målriktat inom flera områden, exempelvis anställningsvillkor, rekrytering, kompetensutveckling, ledarskap, prestationsstyrning samt arbetsmiljö och hälsa. Enheten som ansvarar för detta arbete är HR (Human Resources). HR-chefen är en del av koncernledningen och ansvarar för HR-verksamheten i Folksam med dotterbolag. Folksam tog under året exempelvis fram ett försäkringserbjudande för alla anställda som bland annat innehåller en sjukvårdsförsäkring. Försäkringen gäller från och med 2011 och skapar trygghet genom att ge snabb tillgång till rådgivning och sjukvård.

Några av de viktigaste resultaten som uppnåtts under året är att både den långa och korta sjukfrånvaron har minskat, och ett antal viktiga organisationsförändringar har genomförts. Viktiga milstolpar har också uppnåtts i arbetet med en mer systematisk chefsförsörjning, tydligare profilering som arbetsgivare samt nytt systemstöd för personal- och löneadministration.

Personalomsättningen har på grund av få nyanställningar varit låg under året. Det totala antalet anställda har också minskat sedan 2009. Förklaringen ligger främst i pågående omställningsarbete och samordning mellan bolagen. Förändringar pågår inom framförallt skadehantering, pensionsadministration, försäljning och IT. Att andelen chefer ökat något är tillfälligt och relaterat till förändringar som inte är fullt genomförda. Andelen kvinnliga chefer har minskat något, vilket också ses som en tillfällig variation. I koncernledningen är nivån samma som 2009, men i styrelsen för Folksam Liv har andelen kvinnor ökat

något. Folksam strävar hela tiden efter en jämn fördelning mellan kvinnor och män i olika positioner.

Medarbetarundersökning visar fortsatt engagemang

I den årliga medarbetarundersökningen Fokus uppnåddes 91 procents svarsfrekvens. Jämna år (2010) genomförs en mer avgränsad mätning med färre frågor. Resultatet visade fortsatt mycket bra värden för bland annat ledarskap, mål- och resultatstyrning och engagemang. Resultatet togs tillvara via dialog, handlingsplaner och utvecklingsaktiviteter på alla nivåer i företaget. Planerna följs upp både i kommande Fokus-mätningar och i de individuella mål- och utvecklingssamtalen. Arbetet med Fokus är en viktig del i Folsams företagsstyrning, verksamhetsutveckling samt utveckling av chefer och medarbetare.

Långsiktig satsning på kompetensförsörjning

För att vara en attraktiv arbetsgivare och säkra kompetensförsörjningen på lång sikt fortsatte arbetet med att genomföra den rekryteringsstrategi som togs fram 2009. Som en del i detta arbete gjordes en systematisk genomgång av universitet, högskolor och yrkes-högskolor, och samarbeten påbörjades med dem som bäst stödjer Folsams kompetensförsörjning.

Under 2010 utvecklade Folksam sin profilering som arbetsgivare, bland annat vid platsannonsering och arbetsmarknadsdagar. En ny karriärwebb arbetades fram för att kommunicera med potentiella medarbetare – folksam.se/jobba. Vårt hållbarhetsarbete och de utvecklingsmöjligheter som erbjuds genom dotterbolagen är några delar som lyfts fram. Ett rikt och ansvarsfullt arbetsliv är det löfte Folksam vill ge som arbetsgivare.

En webbaserad tjänst för utbildning, lärande och prestationsstyrning infördes under året. Folksam och

dotterbolagen har därmed ett gemensamt verktyg som stödjer kompetensutveckling och lärande, både internt och för externa partner och kunder. Det bidrar till effektivisering och synergier inom bolagen samt öppnar nya möjligheter i Folksamns arbete med strategisk kompetensförsörjning. Med hjälp av tjänsten blir det dessutom lättare att satsa på e-lärande, vilket leder till färre resor och därmed mindre miljöpåverkan.

Flera delar av Folksamns organisation arbetade under året med systematiska kompetensanalyser för att planera och säkerställa rätt kompetens för framtiden. Analyserna genomfördes i samarbete med den centrala HR-funktionen. Arbetet kommer att fortsätta under 2011.

Ledarskap i förändring

Förändringstakten blir allt högre och förändring är i dag en del av vardagen. Folksam rustar därför sina chefer för att leda i förändring. Under 2010 gjordes insatser för att stötta cheferna i arbetet med att anpassa organisationen till bland annat nya kundmötesplatser. I föreläsningar och workshops om bland annat mål- och prestationsstyrning, arbetsrätt och rekrytering fick cheferna verktyg för att leda förändringsarbetet.

Ett av Folksamns mål är att ha en systematisk chefsförsörjningsprocess som identifierar, utvärderar och utvecklar chefer till rätt uppdrag. Under året avslutades den pilot som påbörjades 2009 då 60 chefer bedömdes dels utifrån sin prestation i nuvarande befattning, dels utifrån sin potential att klara mer omfattande chefsuppdrag. De individuella utvecklingsplaner som togs fram resulterade i olika aktiviteter för att stärka ledarkompetensen.

För att möta kunderna på ett personligt och engagerat sätt behöver Folksam ledare som utvecklar medarbetarna och belönar rätt prestationer. Genom årets kurser i coachande ledarskap fick Folksamns chefer möjlighet till praktisk träning som ökar förmågan att ge rak feedback, vilket är viktigt för att medarbetarna ska känna till vilka förväntningar som finns på dem. Med tydliga förväntningar ökar förutsättningarna för motivation och engagemang.

Rätt kompetens genom mångfald

Sedan många år arbetar Folksam aktivt med mångfald. Folksamns uppfattning är att en hög grad av mångfald leder till ökad kundnytta och attraktionskraft som arbetsgivare. Läs mer om Folksamns externa mångfaldsarbete på sidan 9.

Under 2010 utvecklades de interna gruppdialogerna utifrån målsättningen att samordna handlingsplanerna för mångfald med den årliga verksamhetsplaneringen. Syftet är att mångfaldsperspektivet ska finnas med som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Hälsofrämjande arbete för minskad sjukfrånvaro

Folksam har under flera år arbetat målinriktat för att minska sjukfrånvaron. Under 2010 låg fokus på tidig rehabilitering för att förhindra längre sjukskrivningar. Två hälsorelaterade pilotprojekt startades. Det ena för att underlätta hjälp med tidig rehabilitering, det andra för att stärka hälsan genom hälsoprofilbedömningar och individuella åtgärder. Dessutom tecknade Folksam ett nytt avtal om riksomfattande företags-

hälsovård för alla medarbetare. Den nya leverantören är en strategisk hälsopartner som på olika sätt stödjer Folksamns långsiktiga mål med arbetsmiljöarbetet. Fokus ligger på att höja friskhalten genom större satsningar på hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Lönegåvor till Kooperation Utan Gränser

Folksam har sedan flera år ett samarbete med Kooperation Utan Gränser. Läs mer om detta samarbete på sid 36.

Medarbetarna har möjlighet att ge en del av sin lön via löneavdrag till organisationen.

Engagemanget fortsätter växa, medarbetarnas gåvor till Kooperation Utan Gränser uppgick under 2010 till totalt 666 130 kronor, den här summan dubblar Folksam och det totala bidraget blev 1 332 259 kronor.

Under 2010 valde en tredjedel av våra lönegivare att höja sitt månatliga bidrag, vilket innebar att bidragen steg från 103 000 kronor till 117 000 kronor per månad.

Folksamns medarbetare i siffror

Medarbetare	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Antal medarbetare	3637	3 863**	3 510	3 127	3 300	3 563	3 655
varav kvinnor	50 %	50 %	49%	49%	49%	49%	48%
varav män	50 %	50 %	51 %	51 %	51 %	51 %	52 %
Medelålder	45,5 år	45,3 år	44,8 år	45,3 år	45,7 år	45,5 år	45,1 år
Antal chefer	360	347	311	262	282	308	294
varav kvinnor	43 %	44 %	44 %	43 %	41 %	41 %	40 %
varav män	57 %	56 %	56 %	57 %	59 %	59 %	60 %
Personalomsättning	4,7 %	5,6%**	8,0%*	7,4 %	1,7 %	2,6 %	2,4 %

* Från och med 2008 ingår även visstidsanställda i nyckeltalen, vilket gör att siffrorna inte är helt jämförbara med tidigare år.

** Från och med 2009 ingår dotterbolagen KPA Pension och Gyllenforsen i nyckeltalen, vilket gör att siffrorna inte är helt jämförbara med tidigare år.

Antal chefer är enligt definitionen "chef med personal- och verksamhetsansvar". Personalomsättning är enligt definitionen lägst antal av antalet nyanställda eller avgångna under året i procent av antalet anställda i december.

Åldersfördelning	2010	2009	2008	2007	2006	2005
-29 år	8,5 %	9,1 %	9,8 %	8 %	7 %	8 %
30-39 år	21,9 %	22,1 %	23,1 %	24 %	24 %	24 %
40-49 år	30,4 %	30,2 %	29,4 %	30 %	29 %	28 %
50-59 år	28,0 %	27,7 %	28,3 %	29 %	30 %	30 %
60 år -	11,2 %	11,0 %	9,4 %	9 %	10 %	10 %

Anställningsform medarbetare	2010	2009	2008	2007	2006
Tillsvidareanställda	97 %	98 %	97 %	96 %	92 %
Visstidsanställda	3 %	2 %	3 %	4 %	8 %
Heltidsanställda	91 %	92 %	91 %	90 %	86 %
Deltidsanställda	9 %	8 %	9 %	10 %	14 %

Total sjukfrånvaro 2010 (2009)

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt
- 29 år	1,8 (1,8) %	3,8 (4,8) %	2,9 (3,4) %
30-49 år	2,1 (1,9) %	4,2 (4,6) %	3,2 (3,3) %
50 år -	2,5 (3,3) %	4,9 (6,0) %	3,6 (4,6) %
Totalt	2,2 (2,5) %	4,5 (5,2) %	3,4 (3,9) %

Varav långtidssjukfrånvaro 2010 (2009)

Ålder	Män	Kvinnor	Totalt
- 29 år	7,6 (0,0) %	20,8 (29,2) %	17,1 (22,0) %
30-49 år	24,7 (32,3) %	40,2 (49,0) %	35,5 (44,3) %
50 år -	41,4 (57,2) %	45,3 (57,7) %	44,0 (57,5) %
Totalt	32,0 (44,7) %	41,4 (51,6) %	38,4 (49,4) %

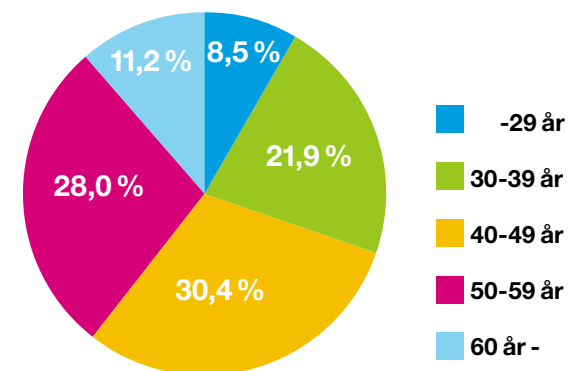
Kvinnor – Könsfördelning ledningsgrupper

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Styrelse Folksam Liv	50 %	42 %	42 %	45 %	46 %	55 %	40 %
Styrelse Folksam Sak	58 %	58 %	50 %	50 %	42 %	42 %	42 %
Koncernledning	33 %	33 %	25 %	33 %	33 %	22 %	22 %

Män – Könsfördelning ledningsgrupper

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Styrelse Folksam Liv	50 %	58 %	58 %	55 %	54 %	45 %	60 %
Styrelse Folksam Sak	42 %	42 %	50 %	50 %	58 %	58 %	58 %
Koncernledning	67 %	67 %	75 %	67 %	67 %	78 %	78 %

Åldersfördelning, 2010

Vår verksamhets påverkan

Vår direkta påverkan på miljö och klimat

Miljö är en mycket viktig fråga för Folksam, både inom företaget och i vår omvärld. Genom vår storlek har vi stor möjlighet att påverka. De krav vi ställer på oss själva och på våra leverantörer, exempelvis när det gäller reparationer på de hus och bilar som våra kunder har försäkrat hos oss, kan därför göra stor skillnad. Folsams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer.

De delar av Folksam som har störst möjlighet att göra skillnad har miljöcertifierats enligt ISO 14001, den vedertagna internationella standarden inom miljöledningssystem.

Både bil- och byggskafeverksamheterna är miljöcertifierade. Vi använder enbart ursprungsmärkt vindkraft i våra fastigheter. Folksam har ambitionen att vara en spjutspets inom miljö- och klimatarbete i branschen. Det är viktigt att vi lever som vi lär. Här följer några av de viktigaste åtgärderna för att minska vår egen klimatpåverkan 2010.

Miljöcertifiering av vår externa fastighetsförvaltning

Folksam anlitar Newsec för fastighetsförvaltning av cirka halva fastighetsbeståndet. Newsec blev i november miljöcertifierade enligt ISO14001. Detta är ett steg i rätt riktning och att det tydliggör det gemensamma miljöarbetet.

Folksam inledde under året ett arbete för att klassa sina byggnader enligt ett system som heter Miljöbyggnad.

Systemet Miljöbyggnad är byggt för svenska förhållanden som ett enkelt och kostnadseffektivt sätt att klassa byggnader utan att ge avkall på kvaliteten.

Systemet går att använda för både nya och befintliga byggnader oavsett storlek.

Miljöbyggnad administreras av Sweden Green Building Council och de indikatorer som styr klassningen är: energianvändning, inomhusmiljö (ljus, ljud, radon, fukt etc) samt förekomst av särskilt skadliga ämnen. Under 2010 började Folksam med att inventera en fastighet i Stockholm enligt Miljöbyggnads indikatorer. Ansökan är inlämnad och klassning väntas under det första kvartalet 2011. När detta är klart väntar en intern utvärdering av systemet, om den är positiv för Folksam och våra kunder kommer fler fastigheter att klassas.

Väderprognosstyrning

I de traditionella systemen styr man uppvärmningen i fastigheter endast utifrån den aktuella utomhustemperaturen vilket är ett trubbigt instrument. Genom väderprognosstyrning så styrs uppvärmningen av fastigheten inte bara av utomhustemperaturen utan även av en ekvivalent temperatur som tar hänsyn till fler faktorer såsom vind, sol och byggnadens förmåga att lagra energi när det finns energitillskott. Folksam har under en tid testkört väderprognosstyrning med gott resultat. Under 2010 installerades detta i sex av våra fastigheter.

Minskad miljöbelastning vid bilreparationer

En av de verksamheter inom Folksam som påverkar miljön mest är bilreparationer. För att minska miljöbelastningen vid bilreparationer återanvänder Folksam begagnade originaldelar och reparerar plastdetaljer och glasarutor i stället för att använda nya reservdelar. Detta arbetsätt bidrog under året till att ett avfallsberg på 1 138 204 kg kunde undvikas.

Att återanvända och reparera i stället för att köpa nytt är inte bara en vinst för miljön utan även en god affär för Folksam. Genom att arbeta på det sättet sparade Folksam 100 157 115 kronor vid reparation av skadade bilar under 2010. Totalt har återanvändning i samband med bilreparationer inneburit en besparing på 633 miljoner kronor de senaste tio åren.

Koldioxidmätningar inom bygg och bil

För att ytterligare minska våra koldioxidutsläpp på skadesidan har Folksam under året genomfört två studier för att få en bättre bild av hur mycket koldioxid som släpps ut i samband med att vi reparerar skador.

Studierna genomfördes tillsammans med två av våra samarbetspartner på byggsidan och en samarbetspartner på bilsidan.

Syftet är att få en bild av nuläget och att vi med det här underlaget ska kunna välja bättre material och kunna ställa mer precisa krav på våra leverantörer.

Bra miljöval

Under året har Folksam kontaktat Naturskyddsföreningen för att undersöka om det är möjligt att miljömärka produkter inom finans- och försäkringsbranschen med märkningen Bra miljöval.

Tjänsteresor

En viktig del i Folksams arbete med minskad klimatpåverkan är att minska utsläppen från tjänsteresor. Att resa är en naturlig del i verksamheten, men om utsläppen ska kunna minskas måste varje resa vara planerad och motiverad utifrån affärsmässiga grunder och kundnytta. För att säkerställa att resandet sker på bästa möjliga sätt utifrån ekonomisk, miljö- och säkerhetsmässig utgångspunkt har Folksam en resepolicy med tydliga krav på vilka färdmedel som ska användas på olika sträckor.

Kaffet – en viktig symbolfråga

Sedan 2009 har Folksam börjat byta ut kaffet som dricks på huvudkontoret mot ekologiskt och rättvisemärkt kaffe. Totalt köpte Folksam in 11 082 kilo

kaffe år 2010 till restaurangen och fastigheten på Bohusgatan i Stockholm. Det innebär att anställda och gäster till Folksam i Stockholm dricker cirka 1,5 miljoner koppar kaffe under ett år. Cirka en fjärdedel av kaffet var ekologiskt. Om allt kaffe var ekologiskt skulle det innebära en viss kostnadsökning. Men det skulle också innebära till att mindre bekämpningsmedel spreds på markerna och vidare ut i ekosystemen där man odlar kaffe, och att mindre handelsgödsel skulle användas, vilket skulle bidra till minskad övergödning.

Det finns ingen samlad bild av vilket kaffe de lokala kontoren köpte in under 2010. Kaffet är en viktig symbolfråga och Folksam har påbörjat ett arbete, men det finns mycket kvar att göra.

Ekologiskt kaffe

Mängden ekologiskt kaffe inköpt till huvudkontoret år 2010 motsvarar:

353 847 koppar

44 653 liter

2 688 kilo konsumentpackat ekologiskt kaffe

3 161 kilo grönt råkaffe

3,1 hektar odling av konventionellt kaffe har ställts om till 4,0 hektar ekologiskt kaffe

Konventionellt kaffe

Mängden konventionellt kaffe inköpt till huvudkontoret år 2010 motsvarar:

1 104 981 koppar

139 441 liter

8 394 kilo konsumentpackat konventionellt kaffe

9 871 kilo grönt råkaffe

9,8 hektar konventionellt kaffe

Datorer och servrar har också en miljöpåverkan

Folksam har under lång tid arbetat med IT ur olika miljöaspekter. Ambitionen för företaget är att ligga mycket långt fram med så kallad virtualisering av

serverparken. Detta medför att vi har rationaliserat bort ett stort antal servrar i vårt datacenter vilket bland annat medfört minskat energibehov. Alla arbetsstationer är även miljömärkta såväl datorer, skärmar, skrivare och mobiltelefoner.

Folksam har även avtal som ger oss möjlighet att lämna gamla maskiner till återvinning på ett miljömässigt korrekt sätt.

Huvudaktiviteten för 2010 var att jämföra vår IT-verksamhets miljöarbete mot andra. Detta genomfördes under våren. I denna jämförelse framkom att vår grundtanke med miljöarbetet inom IT, att med utgångspunkt från idéer i organisationen förbättra ett antal områden inom IT är ett bra angreppssätt till en början.

Folksam bör dock även ha ett internt regelverk och arbeta mer systematiskt med miljöarbetet i de ordinarie arbetsprocesserna inom IT.

Nästa steg blir därför ett arbete med att tydliggöra behovet av styrande dokumentation avseende Grön IT genom att våra ordinarie arbetsprocesser tydligt ska ha riktlinjer för hur en grönare IT-miljö ska kunna uppnås.

Formellt beslut i denna fråga planeras under mars 2011. Därefter startar arbetet med att ta fram regelverket för införande i arbetsprocesserna.

Inköpspolicy med krav på leverantörerna

Folksam är en stor inköpare, de största volymerna finns inom vår skadeverksamhet, den finns beskriven i tidigare avsnitt.

Större delen av inköpsarbetet gjordes 2010 av Inköp AB som var ett helägt dotterbolag. Inköpsarbetet utgår från visionen och det ska utveckla, organisera och förvalta Folksams leverantörsrelationer på ett effektivt och affärsmässigt sätt samt ansvara för att alla inköp i Folksam görs sammanhållet och effektivt till så låga inköpskostnader som möjligt. Men det är inte bara priset som är viktigt.

Vår inköpspolicy behandlar bland annat affärsetik och vilka krav vi ställer på leverantörer.

Innan vi skriver avtal med en leverantör ska denna kunna visa upp en dokumenterad miljöpolicy och miljöplan. Folksam ser också positivt på företag som har en ISO-certifiering och omfattas av kollektivavtal.

Under 2010 såg styrelsen i Inköp AB över inköpsprocessen med syfte att skapa förutsättningar för lägre inköpskostnader inom både skador och drift. Utredningen visade att det finns många styrkor att bygga vidare verksamheten på. Inköparna ställer tydliga krav på leverantörerna och det är ordning och reda på avtalen i koncernen. För att ta nästa steg och få en mer sammanhållen inköpsverksamhet och att aktivt driva ett mer strategiskt inköpsarbete med sammanhållen uppföljning på ledningsnivå började en ny inköpsorganisation etableras under Ekonomi och finansservice. Samtidigt påbörjades arbetet med att avveckla Folksam Inköp AB.

De 20 inköpstjänster som fanns utspridda i organisationen, dels under Folksam Inköp AB men även inom IT och skadeverksamheten ligger från och med den 1 oktober 2010 samlad under stödenheten Ekonomi och finansservice. Den nya organisationen ger goda förutsättningar för att hållbarhetskraven på leverantörer sker på ett mer systematiskt sätt.

Folksams totala Koldioxidutsläpp

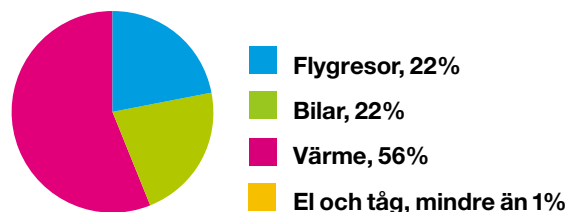
Vår klimatkompensation och fotavtrycket

Sedan 2006 klimatkompenserar Folksam för alla utsläpp relaterade till energianvändning, och tjänsteresor med bil, tåg och flyg. KPA Pension kompenserar även för resor till och från arbetet. Nästa år är ambitionen även att kompensera för pappersförbrukningen för hela Folksam vilket skulle innebära att hela verksamheten är klimat-kompenserad.

För 2010 uppmättes fotavtrycket till 3 853 ton koldioxid, vilket är en minskning med 926 ton jämfört med tidigare år. Av utsläppen står värmeförbrukning för mer än hälften av den totala påverkan, medan flyg-och bilresor utgör lite mindre än en fjärdedel vardera. Trots att Folksam förvaltar ett

stort antal fastigheter är klimatpåverkan från den totala elförbrukningen marginell i det stora sammanhanget då Folksam använder Ursprungsmärkt vindkraftsel. Klimatpåverkan från el och tågresor står för mindre än 1 procent och redovisas därför inte i diagrammet.

Folksams totala klimatpåverkan fördelat på aktivitet

All kompensationen sker genom trädplantering i Vi-skogen. Det är ett viktigt bidrag till en fråga som får allt mer internationell uppmärksamhet, nämligen avskogningen som globalt sett står för cirka 18 procent av de internationella utsläppen. Det är mer än utsläppen från alla samlade transporter, jordbrukets belastning och byggsektorns påverkan. Än i dag skövlas det mer träd än vad det växer till. Förutom att träden tar upp och lagrar koldioxid från atmosfären bidrar trädplantering även till andra stora positiva mervärden för människor i hårt utsatta områden.

Antal körda mil

Under 2010 har Folksams personal kört 518 744 mil i tjänsten. Det är en minskning med 10 procent i jämförelse med tidigare år.

För beräkningsmodeller och underlag se appendix sidan 40 och insamlingsmetoder och beräkningar sidan 45.

”Självklart borde biltillverkarna sälja sina bilar med **autobroms-systemen standard-monterade, precis som antisladd nu är standard.**”

Anders Kullgren,
trafikforskningschef

Alla vinnare när trafiken blir säkrare

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin men framför allt för individen. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Färre trafikskador innebär även lägre kostnader för skador och därmed lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksams kunder tillgodo.

Forskning bidrar till färre personskador

En stor del av Folksams forskning fokuserar på att kartlägga säkerhetsnivån hos olika bilmodeller och deras skyddssystem. Resultaten används bland annat till att informera och påverka allmänhet, företag och offentlig sektor om vikten av att prioritera säkerhet vid bilköp. De senaste åren har dödstalen i den svenska trafiken minskat kraftigt till mellan 300 och 400 personer årligen. Preliminära siffror för 2010 pekar på under 300 personer, vilket är den lägsta andel dödsfall i trafiken i världen. En viktig anledning till minskningen är utvecklingen av bilars säkerhetsnivå.

Djupstudier av bilkrockar ger ökad kunskap

För att få ökad kunskap om hur och varför personskador uppstår i trafikolyckor bedriver Folksam djupstudier av bilkrockar. Resultaten av djupstudierna gör det möjligt att analysera hur personskador i trafikolyckor ska kunna undvikas i framtiden. Folksams krockdata har bland annat legat till grund för utveckling av de krocktestprogram som används för utvärdering av bilars skyddsförmåga mot pisksnärtskador, samt för flera biltillverkares utveckling av skydd mot pisksnärtskador.

I djupstudierna undersöks data från svarta lådor, som registrerar krockkrafterna vid en kollision, kombinerat med detaljerad information om bland annat

personskador, krockens händelseförlopp och bilens deformationer. Tonvikten läggs på skador som leder till död eller invaliditet. Studier av detta slag är unika i världen.

Mellan 1992 och 2010 har Folksam monterat in cirka 240 000* svarta lådor i bilar från fyra olika bilmärken i Sverige. I maj 2008 lanserade Folksam en ny svart låda som mäter krockkrafter i flera riktningar med större noggrannhet. Den nya lådan har fram till 2011 monterats in i cirka 30 000* bilar.

*Siffrorna baseras på antal beställda enheter.

Bilars whiplashskydd allt bättre

Folksam har sedan 2003 presenterat krocktestresultat som visar hur väl olika bilmodeller skyddar mot pisksnärtskador vid påkörning bakifrån. På bara fem år har andelen bilmodeller som får bästa testresultat (och därmed godkänt av Folksam) gått från 16 procent till över 50 procent. 2010 års tester skedde inom ramen för Folksams samarbete med IIWPG (International Insurance Prevention Group). Totalt omfattades 237 bilmodeller på den svenska marknaden, varav 78 nya som testades för 2010 års lista.

Autobroms minskar svåra trafikskador

I oktober hölls ett presseminarium för att visa den stora potential som många nya bilsäkerhetssystem har i att minska trafikskadorna. Syftet var att öka efterfrågan på dessa system för att få en snabbare spridning. Speciellt framhölls autobroms som ett system som kan bli lika effektivt som krockkuddar och antisladdsystem. Om alla bilar i Sverige hade autobroms skulle upptill 65 liv sparas årligen. Vid seminariet presenterades också vilka modeller som har dessa system som standard och tillval. Folksam reducerar premien på bilmodeller med autobroms som standard för att ytterligare påskynda introducerandet av dessa system.

Kan ekonomiska incitament få bilförare att köra säkrare och miljövänligare?

Folksam, MHF, SalusAnsvar och Trafikverket inledde ett forskningsprojekt med målet att skapa en säkrare trafikmiljö. Projektet ska utvärdera möjligheten att med hjälp av ett ekonomiskt incitament – en lägre bilförsäkringspremie – få bilförare att ändra sitt beteende till att köra säkrare och miljövänligare.

Inledningsvis kommer projektet att omfatta en testgrupp om cirka 300 privatbilister.

Förarna i testgruppen erbjuds vid säker körning upp till 30 procent rabatt på sin ordinarie försäkringspremie hos SalusAnsvar. Tanken är att det ska löna sig att köra ansvarsfullt – ju mer körd sträcka inom gällande hastighetsbegränsningar, desto högre rabatt på bilförsäkringspremien. Körningen mäts med hjälp av GPS-teknik som monteras i testförarnas bilar. Testet kommer att pågå i ett år och Folksam ansvarar för utvärderingen.

Ny bilundersökning

Krocksäkerhet och bra driftsäkerhet – inte en självklarhet

I september tog Bilprovningen och Folksam för första gången fram en gemensam lista som visar i vilken utsträckning begagnade bilar är trafiksäkra, det vill säga både krocksäkra och har ett bra besiktningsresultat. Listan visar att bilköpare inte kan räkna med att en krocksäker bil automatiskt går felfritt genom bilbesiktningen eller vice versa. Undersökningen visar ändå att det finns bilar som uppfyller båda kriterierna.

Folksam sänker försäkringspremie med målet att minska antalet svåra och dödliga mc-olyckor

Låsningsfria bromsar, så kallade ABS-bromsar, skulle halvera andelen svåra och dödliga skador vid motorcykelolyckor. Men trots att många olyckor skulle kunna förhindras, saknar 93 procent av landets motorcyklar ABS. Som ett sätt att få fler förare att välja säkrare motorcyklar, sänkte Folksam försäkringspremien med 15 procent för tvåhjuliga motorcyklar med ABS-bromsar. Rabatten började gälla från 1 maj 2010.

”En knäskada på en tonårstjej kan leda till livslånga problem – inte bara på fotbollsplan utan även i vardagen. Därför är vi på **Folksam** stolta över vårt initiativ till **Knäkontroll**. Det är en konkret insats för att förebygga knäskador för en ny generation fotbollstjejer”

Lars-Inge Svensson,
chef Folksam Idrott.

Resultat av forskningsprojekt om fotbollstjejer

Ett enkelt träningsprogram på en kvart minskar kraftigt risken för allvarliga knäskador hos flickfotbollsspelare. Det visar en unik studie utförd av Markus Waldén och Martin Hägglund vid Linköpings Universitet. Projektet ”Knäkontroll” som tagits fram på initiativ av Folksam och Svenska Fotbollförbundet ska nu föras ut till så många av landets fotbollsföreningar som möjligt. Knäskador är vanliga i fotboll och tonårsflickor är särskilt utsatta. En av fotbollens värsta mardrömmar, främre korsbandsskadan, tvingar vissa spelare att sluta med fotboll och många får framtida knäproblem. Tidigare studier på området har visat att det är mycket svårt att minska antalet knäskador i fotboll.

Under 2009 genomfördes därför ”Knäkontrollstudien”, som är den hittills största vetenskapliga undersökningen i världen med syfte att förebygga skador inom idrott. Cirka 500 av drygt 700 möjliga lag med flickor födda 1992-1996 i åtta av Sveriges 24 fotbollsdistrikt accepterade att delta i studien. Hälften av föreningarna valdes slumpmässigt ut att träna enligt SISU:s uppvärmningsprogram ”Knäkontroll” medan andra hälften fungerade som kontrollgrupp. Totalt sett fullföljde 341 lag med fler än 4 500 spelare studien.

Resultaten visar att gruppen som tränade knäkontroll hade en betydligt lägre risk (två tredjedelar) att drabbas av främre korsbandsskada jämfört med kontrollgruppen. Spelare som tränade programmet minst en gång i veckan under säsongen drabbades dessutom bara av hälften så många akuta knäskador totalt sett, inklusive knäskador som uppstått utan kontakt med annan spelare och svåra knäskador med mer än fyra veckors frånvaro från spel.

Knäkontrollprojektet initierades 2008 av Svenska Fotbollförbundet och Folksam. Syftet är att utbilda fotbollstränare, ledare, föräldrar samt spelare i hur man kan träna knäkontroll och har som målsättning

att förebygga knäskador hos flickspelare 12 år och uppåt. Drygt 100 sjukgymnaster i hela landet har redan utbildats i knäkontroll.

Folksam försäkrar sedan 1964 samtliga fotbollsspelare i Sverige, och varje år anmäls cirka 800 knäskador från dam- och flickfotbollen. I åldrarna 13-17 år ersätts drygt 100 fotbollstjejer årligen för knäskaderelaterad invaliditet (bestående besvär). De allvarliga knäskadorna är tre gånger vanligare hos unga kvinnor jämfört med jämnåriga män. Detta har bland annat anatomiska orsaker.

Folksamns forskningsstiftelse

Syftet med stiftelsen är att genom egen verksamhet eller ekonomiska bidrag främja olycksfalls- och sjukdomsförebyggande, rehabiliterande och hälsofrämjande vetenskaplig forskning. Stiftelsen ska i första hand bevilja forskningsanslag inom områdena Trafik, Hälsa och Miljö.

Under 2010 inkom tolv ansökningar om forskningsanslag. Fyra anslag beviljades däribland ett knäprojekt vid Umeå universitet där man utvärderar om kirurgisk rekonstruktion av främre korsbandet skyddar mot utveckling av knäartros när man blir äldre. Cirka 6 000 korsbandsrupturer sker varje år och närmare 80 procent leder till artros (ledbesvär) därav är det angeläget att utvärdera olika akuta behandlingsmetoder.

Ett annat beviljat forskningsprojekt handlar om att kartlägga riskfaktorer för att förhindra käkledsbesvär efter whiplashskada. 30-50 procent av trafikskadade med kroniska whiplashbesvär har även smärta från käkleden. Besvären finns sällan initialt utan de tilltar med tiden. Även detta forskningsprojekt är från Umeå universitet, odontologiska institutionen.

”Det är av största vikt att **vi lever som vi lär**. Vi har ett stort ansvar som en av Sveriges största inköpare och beställare av exempelvis golv, färg och bilreparationer.”

Jan Snaar
Miljöchef, Folksam

Miljöarbetet

Ny värmeguide

Under 2010 har vi uppdaterat Värmeguiden. Folksam upptäckte tidigt att många av våra kunders värmepumpar gick sönder alldeles för ofta och för tidigt. Förutom det höga antalet skador på värmepumpar, byter många villaägare dessutom till en anläggning som inte lönar sig för just dem. Investeringen vägs inte upp av en minskad förbrukning.

Vår kunskap finns samlad i Folksams värmeguide, så att alla våra kunder och Sveriges villaägare får ett opartiskt stöd i värmefrågor.

Det långsiktiga målet är att så många hushåll som möjligt får möjlighet att byta ut el och olja som värmekälla.

För dem som ska måla om

Precis innan sommaren då många av våra kunder behöver köpa färg för att måla om under sommaren släppte Folksam resultatet av sitt färgtest. Färgtestet är en vetenskaplig studie där olika färger testas för att se hur de håller, främst för mögelangrepp. Resultatet visade att endast sju av totalt 45 testade färger hade tillräckligt hög kvalitet för att man kan rekommendera att måla om sitt hus med dem.

Bättre val för miljön när du reparerar

För att hjälpa såväl företag som hemmafixare att genomföra reparationer på ett miljövänligt sätt har Folksam under 2010 marknadsfört den åttonde versionen av Folksams Byggmiljöguide. Guiden är framtagen av oberoende experter och ger en total genomlysning av vilka material som är att föredra ur både miljö- och hälsosynpunkt.

Nytt för i år är att tillverkarna även har fått redovisa om de bedriver verksamhet i låglöneländer. Frågan innefattar även inköp av varor genom grossist, agent eller leverantör samt gäller även inköp av insatsvaror och råvaror.

Policy för nya bilar

Under 2010 publicerade Folksam för trettonde året i rad en policy avseende upphandling av nya bilar. Syftet med policyn är att påverka standarden på de nya bilar som säljs i Sverige. Policyn används framför allt för Folksams upphandling av tjänste- och personalbilar, men också för Folksams hyrbilsköp. Policyn får stor betydelse, eftersom Folksams kunder kör närmare en miljon mil med hyrbil varje år.

Säkert och hållbart

För att påverka säkerhetsstandard och miljöpåverkan på nya bilar som säljs på den svenska marknaden publicerar Folksam även varje år en lista med bilar som klarar högt ställda krav på säkerhet och miljöpåverkan. Under 2010 presenterades ytterligare en uppföljning av listan, vilket även är ett resultat av Folksams policy för upphandling av tjänste- och personalbilar och hyrbilsköp. Jämfört med 2009 års policy skärptes kraven för både säkerhet och miljö. För att uppfylla 2010 års krav måste bilarna ha 0,1 liter lägre bränsleförbrukning per 100 kilometer än tidigare krav. Totalt klarade 12 procent av bilmodellerna Folksams krav. Folksam informerar kontinuerligt andra bilköpare, såsom kommuner, landsting och stora företag, om vilka fordon som är godkända och kraven som ställs i policyn.

”Utifrån detta kan det på inget vis anses vara kontroversiellt att hävda att det privata näringslivet är männens värld.

Kvinnor utgör hälften av befolkningen, men **i styrelserummet** är det en helt annan historia. Där är den traditionella herrklubbskulturen lika förankrad som någonsin.”

Carina Lundberg Markow, chef för Ansvarsfullt ägande

Ansvarsfullt ägande

Folksam förvaltar cirka 270 miljarder kronor för drygt fyra miljoner kunders räkning. Det ger oss makt att påverka och långsiktigt förändra vårt samhälle. Allt kapital Folksam förvaltar, oavsett om det handlar om fonder, försäkringsportföljer eller enskilda uppdrag, omfattas av etiska placeringskriterier.

På Folksam är vi övertygade om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom våra kriterier – miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption – påverkar Folksam därför de företag vi investerar i. Vissa företag har vi dock aktivt valt att inte placera i oavsett hur liten deras miljöpåverkan är eller hur bra arbetsmiljö de har. De uteslutande kriterierna är tobak och illegala vapen så som exempelvis klustervapen, personminor och kärnvapen. Dotterbolaget KPA Pension har beslutat om ännu hårdare uteslutningskriterier och de investerar inte heller i tobaksindustrin, vapenindustrin, alkoholindustrin eller i kommersiell spelindustri.

Folksam ambition att påverka företag att ta sitt samhällsansvar är i högsta grad ett publikt arbete, eftersom vi tror att kunskap bidrar till positiv förändring. Folksam publicerar årligen rapporter och index där vi redovisar information om företagens arbete inom bland annat miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN Principles for Responsible Investments, PRI) är ett FN-initiativ som lanserades under 2006 och syftar till att föra in hållbarhetsfrågor i investeringsprocessen för institutionella investerare och pensionsförvaltare. Folksam var den enda svenska investerare som deltog i utformningen av riktlinjerna, som gäller miljö, sociala frågor och bolagsstyrning.

I årets hållbarhetsrapportering har vi valt att för andra året i rad redovisa årets händelser utifrån dessa principer för att tydliggöra hur Folksam uppfyller sitt åtagande som undertecknare av PRI.

Princip 1

Vi inkluderar miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i den finansiella analysen och beslutsprocessen

Etiken påverkar alla investeringar

Folksam anlitar Swedbank Robur som kapitalförvaltare för stora delar av kapitalet samt för etisk screening av alla investeringar. Folksam anlitar även fristående konsultfirmor för olika analystjänster. Analysen ligger till grund för beslut om vilka bolag Folksam investerar i och vilka bolag som Folksam väljer att föra en djupare dialog med.

Folksam röstar både för och emot aktierelaterade belöningsystem

Under årets svenska bolagsstämmor använde Folksam sin rätt att rösta nej till fyra företags förslag till program för rörliga ersättningar. Dessutom fördes dialog med ytterligare företag som avsåg att införa denna typ av system. Informationen om ersättningsystemen till aktieägarna har förbättrats väsentligt under de senaste åren. Numera tillhör det undantagen att företagen inte inkluderar relevant information om aktieprogram, fast och rörlig lön samt pension till ledande befattningshavare i sina årsredovisningar. Detta är till stor del ett resultat av den debatt som förts av bland annat Folksam.

Kontant bonus i fokus – igen

Under 2010 återhämtade sig många börsbolag från den djupa krisen. Bonusfrågorna och rörliga löner

fortsatte att prägla ägarfrågorna under året eftersom de trots krisen i många fall fortsatte att ligga på en hög nivå. Inför flera bolagsstämmor ställdes också frågor kring den här typen av ersättning. Finansinspektionen kom med nya regler för dessa system avseende de finansiella bolagen. Dessa regler bygger på en samsyn inom EU. Folksam har i debatten poängterat vikten av att rörliga ersättningssystem är utformade på ett sätt som gynnar främst aktieägarna och att de dessutom redovisas på ett klart och tydligt sätt.

Dialog hjälper företag att se affärspotentialen i hållbarhetsfrågor

Folksams arbete med att påverka företag i hållbarhetsfrågor är dels inriktat på att minska de risker som är förknippade med miljöbrott, brott mot mänskliga rättigheter och korruption, dels på att få fler att se affärspotentialen i ett ansvarsfullt företagande. Arbetet sker bland annat genom aktiv bolagsstyrning.

2010 granskades verksamheten i 2 600 bolag med fokus på företagens prestationer avseende miljö och mänskliga rättigheter. De 20 svenska företag som löpte störst risk att råka ut för incidenter inom dessa områden identifierades och de elva företag som Folksam hade innehav i fick ett erbjudande om en genomgång av deras risksituation. Det ledde till möten med totalt sju bolag. Granskningen har genom åren inneburit att flera företag strukturerat om och förbättrat sitt miljöarbete eller sitt sätt att arbeta med mänskliga rättigheter efter dialog med Folksam. Ett flertal företag har tidigare vittnat om hur fokus på hållbarhetsfrågor har inneburit kostnadsbesparingar i form av exempelvis energieffektivisering. Ett företag har sett kvalitetsförbättringar i produktionen när krav ställdes på arbetsvillkoren hos underleverantörerna.

Under 2010 avslutade vi det samarbetsprojekt med KPA Pension som var inriktat på de största energi- och oljebolagen. Syftet med projektet var att identifiera förbättringsområden och kommunicera dessa med företrädare för företagen. Särskild uppmärksamhet riktades mot bolagens mål för koldioxid-

utsläpp samt aktiviteter för att öka andelen alternativa energikällor. Under 2010 genomfördes 19 telefonkonferenser med energiföretag från Australien och Japan i öster till Brasilien och Kalifornien i väster. Tre företag var angelägna om att besvara våra frågor men kunde inte finna tid till telefonkonferens utan valde istället att mejla sina svar till oss. Under projektet kontaktades 63 bolag och sammanlagt 33 möten, telefonkonferenser eller mejldialoger genomfördes.

Princip 2

Vi är en aktiv ägare och införlivar miljö och sociala frågor i bolagsstyrningspolicyn och arbetssättet

Folksams styrelser har fastställt en bolagsstyrningspolicy och etiska investeringskriterier för bolagens innehav. Verksamheten följs upp av en intern bolagsstyrningskommitté. Resultatet rapporteras till styrelserna och redovisas i en årlig offentlig rapport.

Folksam agerar i specifika incidenter

Folksam har under året även haft en rad kontakter med företag rörande specifika incidenter. Nedan berörs några exempel.

BP

BP:s oljeutsläpp i Mexikanska golfen, som startade när oljeplattformen Deepwater Horizon exploderade och sjönk den 20 april 2010, har kallats den värsta miljökatastrofen i USA:s historia. Vid explosionen miste elva anställda livet och 17 skadades. Hur mycket olja som totalt läckte ut i havet under de månader som passerade innan BP lyckades täta läckan är fortfarande osäkert. Men det handlar om miljontals ton råolja.

Folksam besökte i juni 2010 Louisianas kust och kunde med egna ögon se vilka konsekvenser oljan fått på djur- och naturliv i området, samt vad det innebar för de människor som tidigare levt av fisket och fisketurismen.

Sedan olyckan har Folksam haft en dialog med BP för att försäkra att företaget gör allt för att komma tillrätta med sina rutiner för de säkerhets- och miljö-

risker de möter i sin verksamhet. Folksam har också varit i kontakt med Anadarko som var samarbetspartner för oljeplattformen.

Folksam i dialog med utländska bolag

Folksam försöker så långt det går att påverka de bolag vi investerar i, men ibland når dialogen en punkt där det är svårt att se att några framsteg kommer att ske avseende bolagens hantering av miljö eller mänskliga rättigheter. Under 2010 behövde vi inte gå så långt som att sälja ett innehav, förutom de nedan nämnda kärnvapenbolagen. Folksam har varit delaktiga i dialog sju bolag där vi bedömer att det fortfarande finns möjlighet att påverka. Exempel på dessa bolag är följande (orsaken anges inom parentes):

- Exxon (Anklagelser om att bolagets olje- och gasprojekt i Ryssland minskat populationen av grävvalar i området)
- Eutelsat (Anklagelser om att ha avbrutit regimkritiska tv-sändningar i Kina)
- AES (Anklagelser om brott mot mänskliga rättigheter i samband med dammbygge i Panama)

Uteslutning av kärnvapenbolag

2010 beslutade Folksam att, i enlighet med den starka trenden för nedrustning av kärnvapen och på grund av att kärnvapen anses strida mot internationell rätt, att avveckla innehav i de bolag som fortfarande producerar denna typ av vapen. I september 2009 antog FN:s säkerhetsråd enhälligt en resolution som underströk målet om en kärnvapenfri värld och krav på agerande från världens länder. Nyligen återupptog också USA och Ryssland nedrustningsförhandlingarna och i maj 2010 ägde den femåriga granskningen av ickespridningsavtalet (NPT) rum.

Folksam röstar vid utländska bolagsstämmor

Sedan 2005 använder Folksam även sitt inflytande för att rösta vid utländska bolagsstämmor. Detta sker genom elektronisk röstning. Under 2010 röstade Folksam vid 97 bolagsstämmor. För att utnyttja

inflytandet på rätt sätt är det viktigt att sätta sig in i vilka frågor som är av betydelse med hänsyn till Folksam s bolagsstyrningspolicy och etiska kriterier. Folksam har därför valt att begränsa antalet bolag där vi röstar till sådana som har relevanta förslag att ta ställning till. Det kan röra sig om olämpligt utformade belöningsystem, bidrag till politiska organisationer eller förslag från aktieägare.

Vid 2010 års bolagsstämmor stödde Folksam till exempel ett förslag från Greenpeace i det norska bolaget Statoil angående ett avslut på verksamheten av utvinning av olja från oljesand. Likaså röstade Folksam för de resolutioner som krävde större utredning av oljesandsutvinningens konsekvenser vid BP och Royal Dutch Shells årsstämmor. Vid bolagsstämman i Ford Motor stödde Folksam ett aktieägarförslag om att införa en policy för att endast tillåta energiprojekt med en tydlig inriktning mot koldioxidreducering. Vid bolagsstämman i Coca Cola stödde Folksam ett aktieägarförslag om att publicera en rapport om den hormonstörande kemikalien Bisfenol.

Grupptalan

2008 tog avdelningen för ansvarsfullt ägande över arbetet med Folksam s amerikanska grupptalansmål, så kallade class actions. 2010 fick Folksam totalt in närmare 6 miljoner kronor. Ett av bolagen som nu fått gå med på att betala sina aktieägare ersättning är Royal Dutch Shell Transport som 2004 publicerade felaktig och missvisande finansiell information i ett flertal rapporter till amerikanska finansinspektionen.

Princip 3

Vi verkar för öppenhet och ökad rapportering om miljö, sociala frågor och bolagsstyrning i de företag vi placerar i Hållbart värdeskapande

Från 2009 har Folksam, som en av 15 svenska investerare, varit med i projektet Hållbart värdeskapande för att påverka svenska börsnoterade företag i riktning mot en hållbar utveckling och ett långsiktigt värdeskapande. Tillsammans representerar gruppen ett förvalt kapital på 4 000 miljarder kronor, varav

550 miljarder är placerade på Stockholmsbörsen. Hållbart värdeskapande genomförde under hösten 2009 en enkätundersökning bland de 100 bolag som har störst börsvärde på Stockholmsbörsen i syfte att försäkra sig om att företagen har adekvata ramverk för att styra och följa upp hållbarhetsfrågor. Våren 2010 presenterades enkätens resultat, vilka Folksam också utgick ifrån vid börsbolagens årsstämmor. Hösten 2010 anordnade Hållbart värdeskapande ett seminarium för de företag som svarat på enkäten, för att diskutera de problem och möjligheter som hållbarhetsarbetet innebär. Inledningstalare för seminariet var BP:s ordförande Carl-Henric Svanberg.

Folksam deltar i debatten

Folksam har lyft fram hållbarhetsfrågorna i ett antal debattinlägg i svensk media. Bland annat publicerades en artikel som lyfte fram de risker det innebär att största delen av vår världs företags produktion sker i post-koloniala stater, till förmån för västerlandets konsumtionsbehov. Folksam pekade på att den värld som skildrades i filmen Avatar finns i verkligheten just nu på en rad platser. Ecuador, Columbia, Papua, Brasilien, Peru, Etiopien och Kanada och varnade för att ursprungsbefolkningar trängs undan och förgiftas.

Folksam stödde lanseringen av den globala standarden för socialt ansvar ISO 26000 genom att hålla fram fördelarna med en gemensam global standard. KPA Pension har även suttit med i arbetsgruppen som arbetat fram standarden.

Folksam publicerade även en debattartikel tillsammans med WWF och Greenpeace där riskerna med oljesandsutvinningen beskrevs.

Princip 4

Vi arbetar aktivt för att principerna för ansvarsfulla placeringar ska godkännas och implementeras inom finansbranschen Folksam ställer krav på externa fonder

Folksam distribuerar flera olika fondbolags fonder. Folksam informerar kunderna om vilka fondbolag i utbudet som är anslutna till FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, PRI. Folksam s koncernled-

ning har under 2010 fastställt en policy för externt förvaldade fonder. För alla fonder gäller att de fondbolag som Folksam anlitar ska uppmanas att ansluta sig till Principles of Responsible Investment. Folksam kommer att löpande informera de externa fondbolagen om de utslutningar som har gjorts på grund av Folksam s etiska investeringskriterier samt efterfråga information om hur fondbolaget agerar utifrån denna information. För etiska fonder gäller dessutom att dessa ska uppfylla de villkor som Etiska nämnden för fondmarknadsföring, ENF har fastställt. Etiska fonder ska både ha en väldefinierad urvalsprocess samt tydligt redovisade etiska kriterier.

Princip 5

Vi samarbetar med andra placerare för att främja användandet av principerna Nordiskt samarbete för ansvarsfullt företagande

Folksam har sedan 2008 samarbetat med norska KLP och finska Ilmarinen i Nordic Engagement Cooperation (NEC). Syftet med NEC är att koordinera bolagsstyrningsaktiviteter avseende miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Fokus riktas mot ett tjugotal företag där överträdelser av internationella riktlinjer och konventioner har konstaterats. Under 2010 hade NEC sammanlagt dialog med tolv olika företag varav elva är baserade utanför Norden.

Folksam deltar i internationellt investerarsamarbete för jämställdhet

Nio investerare världen över, med ett totalt förvalt kapital på 480 miljarder kronor, gick 2010 ihop i ett nytt jämställdhetsinitiativ. Investerargruppen, där Folksam ingår, har identifierat jämställdhet som en strategisk fråga och efterfrågat mer information om jämställdhetsarbetet i 65 utvalda börsnoterade företag. Företagen är baserade i de länder där investerarna har sin hemvist, med andra ord Sverige, USA, Kanada, Storbritannien, Brasilien och Italien. Under hösten påbörjades dialoger med bolagen för att säkerställa att de tillgodogör sig av den potentiella affärsnyttan som en jämnare könsfördelning skulle innebära. Samtliga investerare i gruppen har skrivit

under FN:s principer för ansvarsfulla placeringar, PRI, och samarbetet sker inom ramen för PRI:s Clearinghouse.

Princip 6

Vi rapporterar om de åtgärder som vidtas och om hur arbetet för att implementera principerna för ansvarsfulla investeringar framskrider

En katt bland hermelinerna – en blogg om ägarstyrning

En katt bland hermelinerna? Ja, så kan vi känna oss ibland. Som en ifrågasättande katt bland en ström av hermeliner som gör precis som de alltid gjort. Ibland jamar vi, ibland spinner vi men ibland är vi inte det minsta nöjda och då klöser vi argt omkring oss! Under 2010 skrev vi inlägg på vår blogg som handlar om ägarstyrning och ansvarsfulla placeringar. Till exempel om företags ansvar, om ansvarsfulla investeringar och CSR, om miljö och mänskliga rättigheter, om arbetsvillkor och korruption, om bonusar och andra ersättningar samt om jämställdhet. Sammanlagt publicerade vi under året 77 blogginlägg någonting som vi under 2011 har som mål att överträffa.

Shoppingguiden gav konsumenter hjälp att påverka

Folksam presenterade under 2010 för tredje gången Shoppingguiden, som betygssätter hur svenska börsbolag som riktar sig mot konsumentmarknaden arbetar med miljö och mänskliga rättigheter. Som ägare i dessa bolag ställer Folksam krav på att de ska bli bättre på båda dessa fronter. Via guiden finns nu ytterligare möjligheter för enskilda kunder att göra skillnad och handla ansvarsfullt med hjälp av guiden. I Shoppingguiden kan kunder även ställa frågor till börsföretagen som Folksam i sin tur för vidare. Svaren från företagen publiceras sedan i anslutning till Shoppingguiden.

Fortsatt låg andel kvinnor i börsbolagens styrelser

Under 2010 presenterades Folksams Jämställdhetsindex för sjunde gången. Andelen kvinnliga styrelseledamöter på Stockholmsbörsen uppgick till 20 procent. Med andra ord är var femte ledamot en kvinna. Endast nio av 255 styrelseordföranden är kvinnor. Ser man till de ledande befattningshavarna så är endast 14 procent kvinnor. Fyra bolag har en kvinnlig vd, nämligen Diamyd Medical, Kinnevik, SEB och Venue Retail Group.

Rapporten visar även att kvinnor i ledande position i bolagen generellt sett har en så kallad stödfunktion och arbetar med antingen personalfrågor eller kommunikation. Totalt omfattar båda dessa funktioner hälften av de kvinnor som har en stödfunktion.

Swedbank

Folksam är i dag en av de största ägarna i Swedbank. Folksams målsättning som ägare är att Swedbank ska vara en självständig svensk bank byggd på de värderingar som bidragit till att bygga de ekonomiska värden som i dag finns i Swedbank och svenska sparbanks, nämligen sund vardagsekonomi för privatpersoner och företag samt lokal förankring. Folksams syn är att dessa värderingar även i fortsättningen ska avspeglade sig i bankens verksamhet. Folksams ägarandel uppgår till 9,3 procent av antalet aktier och röster i Swedbank.

Folksams arbete med Corporate Governance

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Antal företag där Folksam fört en aktiv dialog	77	45	38	41	7	14	13
Antal svenska bolagsstämmor där Folksam medverkat	39	35	28	21	18	15	15
Antal företag Folksam kontaktat angående ansvarsfullt företagande	255	294	256	273	269	270	230
Antal företag där Folksam medverkat i valberedningsarbetet	3	4	2	1			

Folksams Jämställdhetsindex

	2010	2009*	2008*	2007	2006	2005	2004
Antal granskade börsföretag	255	24	24	240	238	242	248
Andel kvinnor bland anställda	30 %	36,4%	35,6%	32,8%	33,2%	32,5%	32%
Andel kvinnor i ledningsgrupperna	14 %	15,2%	14,2%	11,7%	10,9%	10,5%	9,5%
Andel kvinnor i styrelserna	19,7 %	25,3%	23,9%	19,3%	18,9%	17%	13,5%
Bästa betyg	Karo Bio	Swedbank	Swedbank	Uniflex	Poolia	Poolia	Poolia

* I Folksams Jämställdhetsindex 2009 och 2008 gjordes en djupanalys av de största företagen i stället för att som tidigare täcka hela börsen. Syftet var att studera de företag som lyckats bäst med sitt jämställdhetsarbete. Fördelningen mellan män och kvinnor i Folksams egna styrelser framgår av tabell på sidan 16.

”Efter 25 år med minor kan livet äntligen återgå till det normala. Det vittnar om att **långsiktighet** och **uthållighet** krävs såväl i KPA Pensions arbete på hemmaplan som i vårt stöd till arbetet mot inhumana vapen runt i världen.”

Sofia Hagman, CSR-ansvarig
KPA Pension

KPA Pension – pensionspengar för en bättre framtid

Så tar KPA Pension ett aktivt samhällsansvar

Sedan 1998 arbetar KPA Pension för en hållbar framtid genom att ta ett aktivt samhällsansvar. Samhällsansvaret som också kallas CSR (Corporate Social Responsibility) handlar inte bara om att förvalta kapital enligt etiska placeringskriterier. Det ställer också krav på företaget, KPA Pension ska självklart föregå med gott exempel och leva som vi lär. Det vill säga att arbetet med KPA Pensions samhällsansvar ska genomsyra hela organisationen.

Samhällsansvaret är en central del i vår affärsidé och är väl förankrat i hela organisationen. Vi arbetar medvetet med att minimera vår egen miljöpåverkan, att skapa en bra arbetsmiljö för våra anställda och att stödja olika sociala engagemang i samhället. Trygghet, kompetens och samhällsansvar är våra kärnvärden.

CSR-strategi

KPA Pension ska vara det ledande etiska pensionsbolaget.

- Vår strategiska inriktning är att uppfylla arbetsmarknadsparternas och kundernas önskemål om att ta ett aktivt samhällsansvar.
- CSR ska vara en naturlig del i våra erbjudanden och bidra till affärsnyttan.
- Vi ska höras och synas tydligt i debatten kring CSR-frågor.
- KPA Pensions CSR -arbete ska vara trovärdigt, vi ska leva som vi lär.

Placeringar

Pensionspengarna har enorm makt. Makt att förändra framtiden och makt att påverka den globala hållbara utvecklingen. Därför är det viktigt hur pensionspengarna investeras. Här har KPA Pension aktivt valt att förvalta pengarna efter tydligt definierade etiska placeringskriterier.

KPA Pension placerar kundernas pensionspengar enligt tydliga placeringskriterier som presenteras här nedan. På så sätt verkar pensionspengarna för en bättre framtid för människa och miljö. KPA Pension tillämpar principerna påverka och utesluta.

Påverkande regler

Inom de här områdena vill KPA Pension påverka företagen att ta ansvar för människa och miljö:

Mänskliga rättigheter

Kundernas pengar placeras i företag där mänskliga rättigheter respekteras. Genom att föra en dialog med företagen, påverkar vi dem att ta ett större ansvar för frågor som rör mänskliga rättigheter.

Miljö

KPA Pension placerar kundernas pensionspengar i företag som aktivt arbetar med att minska sin negativa påverkan på miljön. Vi tar en aktiv roll i utvecklingen av grönare energi genom att endast investera i ett fåtal noggrant utvalda energibolag som arbetar för att utveckla hållbar energi.

Korruption

KPA Pension vill påverka företagen vi investerar i genom att förhindra korruption i sina affärsrelationer. Korruption är ett stort problem i många länder då konkurrensen sätts ur spel, tillväxten hämmas och den sociala utvecklingen bromsas.

Uteslutande regler

Inom de här områdena investerar KPA Pension inte alls:

Vapen

KPA Pension investerar inte i verksamhet som skadar människa och miljö. Ett sådant område är vapen.

Vapen har vi definierat som produkter med ändamålet att döda, stympa eller ödelägga och som säljs till militära användare.

Tobak

KPA Pension investerar inte i företag som producerar tobaksprodukter. Med produktion av tobak avser vi ägande av tobaksplantager samt produktion av cigaretter, cigarrer, piptobak, snus, tuggtobak och andra tobaksprodukter.

Alkohol

KPA Pension investerar inte i företag som producerar alkohol. Med alkoholhaltiga drycker menas drycker som har en alkoholhalt mer än 2,25 volymprocent.

Spel

KPA Pension investerar inte i företag som sysslar med kommersiell spelverksamhet. Med kommersiell spelverksamhet avser vi kasinon och spelklubbar.

Viktigt med förändring genom påverkan

En av de viktigaste delarna i vårt arbete är att aktivt påverka de företag som vi investerar i att kontinuerligt förbättra sitt arbete och bli bättre på att ta sitt ansvar framförallt för mänskliga rättigheter, miljö och främja anti-korruption. Detta påverkansarbete görs i samarbete med Folksam och redovisas på sidorna 27-30.

Ett exempel på vårt arbete att påverka företagen att ta ansvar för miljö, människor och framtiden är vårt engagemang i oljesandsfrågan.

Oljesand

Utvinning av olja ur oljesand är en energikrävande metod och producerar mellan två och fyra gånger så mycket koldioxid som en konventionell oljeutvinning. Få oljebolag använder sig i dag av metoden, men i princip alla har långtgångna planer på att inom kort sätta sina planer i verket. I dagsläget är det i Alberta i Kanada som utvinningsmöjligheterna finns och KPA Pension och Folksam besökte under 2010 Alberta,

träffade representanter för delstaten, några av oljebolagen, miljöorganisationer och ursprungsbefolkningen. Oljesandsutvinningen kommer fortsatt att bevakas mycket noga med tanke på de risker som är förknippade med den.

Under 2010 avslutade KPA Pension en genomgång av samtliga investeringar i energibolag. Detta gjorde vi genom att arrangera möten och telefonkonferenser mellan oss och företagen, där vi noggrant gick igenom företagens arbete och förutsättningar för ansvar i hållbarhetsfrågor. KPA Pension använder även sin rösträtt på bolagsstämmor och röstar för resolutioner som stöttar våra etiska placeringskriterier. Under 2010 röstade vi exempelvis för resolutioner angående oljesand på BP, Royal Dutch Shell och Statoils bolagsstämmor.

Ny standardisering för socialt ansvarstagande

KPA Pension har sedan 2004 varit med i arbetsgruppen för framtagandet av en ny ISO standard, ISO 26000, för socialt ansvarstagande. Genom att aktivt medverka både på nationella och internationella möten har KPA Pension bidragit till resultatet. I slutet av år 2010 var standarden klar och den kommer nu att fungera som riktlinjer för företag, organisationer, myndigheter med flera som vill ta ett aktivt socialt ansvar. I ISO 26 000 framgår sju tydliga principer för socialt ansvarstagande och det finns sju tydliga huvudområden. Denna uppdelning underlättar för alla som vill ta ett aktivt socialt ansvar och ökar användarvänligheten.

Fortsatt samarbete med Svenska FN förbundet

Under året har KPA Pension fortsatt sitt samarbete med Svenska FN-förbundet i kampen mot minor, framförallt i utsatta områden i Kambodja.

Efter att ha bidragit till att röja en byn O´ Ampil i Kambodja från minor har KPA Pension beslutat att fortsätta stödja Svenska FN-förbundet med hjälp till minoffer. Ansvar och långsiktighet är två begrepp

som förenar KPA Pension och Svenska FN-förbundet i det gemensamma arbetet för en bättre värld. Sedan tre år tillbaka arbetar vi gemensamt inom förbundets kampanj Røj-en-mina som ger stöd dels till minröjning och dels till rehabilitering av minoffer.

Som en följd av Röda khmerernas härjningar på 1970-talet är Kambodja ett av de länder i världen som är hårdast drabbat av personminor. KPA Pension har bidragit till att 40 000 kvadratmeter mark har rensats från minor och blivit säkra för barn och vuxna att vistas på. Det har stor betydelse för den fattiga byn där människor är beroende av att kunna odla ris och grönsaker för sin överlevnad.

Kambodja har världens högsta andel amputerade i befolkningen och minorerna är en av huvudorsakerna. Vård och rehabilitering är nödvändigt för att minoffer ska kunna komma tillbaka till ett värdigt liv.

Under året har KPA Pension tagit ett nytt steg i arbetet mot minor genom att erbjuda rehabilitering för människor som har skadats.

Kunderna värdesätter arbetet mot vapen, åtta av tio kunder hos KPA Pension värdesätter arbetet mot vapen högst bland de uteslutande kriterierna. Därför har KPA Pension inga tillgångar i företag som investerar i vapen. Stödet till FN:s humanitära arbete och arbetet mot vapen är en naturligt följd av KPA Pensions placeringsstrategi.

Linda Nordin Thorslund, generalsekreterare i Svenska FN-förbundet, välkomnar det fortsatta samarbetet med KPA Pension.

– Svenska FN-förbundet har under lång tid arbetat både politiskt och praktiskt för att få bort klustervapen och personminor som framförallt skadar civila. Det arbetet och KPA Pensions tydliga avståndstagande från vapen är en naturlig utgångspunkt för vårt samarbete, säger Linda Nordin Thorslund, generalsekreterare Svenska FN-förbundet.

KPA Pension och Folksam stödjer forskning om åldersdepression

Om tio år är en av fem invånare i Sverige mellan 65-74 år. Av dessa väntas drygt en tiondel eller 80 000 människor få problem med depression. Därför finansierar KPA Pension och Folksam ett forskningsprojekt om åldersdepression vid Karolinska Institutet.

Syftet med satsningen på forskning om åldersdepression är att kunna förbättra livskvaliteten hos unga ålderspensionärer. Drygt tio procent drabbas av depressioner som i sin tur kan leda till kroppsliga sjukdomar.

Internationella samarbeten

Följande ekonomiska, miljömässiga och sociala deklamationer, principer eller andra initiativ stöds av Folksam

- FN:s allmänna deklamation om mänskliga rättigheter
- FN:s barnkonvention
- ILO:s grundläggande konventioner på det arbetsrättsliga området
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Oslo-konventionen mot klustervapen
- Ottawa-konventionen mot personminor
- UN Global Compact (FN:s ramverk för hållbart och ansvarsfullt företagande)
- UN PRI (FN:s principer för ansvarsfulla investeringar)
- UNEP FI (FN:s initiativ för hållbara investeringar)
- UNEP:s uttalande om miljöåtagande för försäkringsbolag

Folksam är i dag engagerade och involverade i följande organisationer:

ICMIF

ICMIF (International Cooperative and Mutual Insurance Federation) Folksam sitter med i ICMIF:s styrelse samt i Executive Board, Development Committee, Intelligence Committee och ett antal arbetsgrupper. I slutet av året blev Folksam europeisk representant i styrgruppen för ICMIF:s Disaster Relief Network (DRN). Läs mer på www.icmif.org

Allnations

Allnations är ett aktiebolag som grundades av sex av ICMIF:s medlemmar år 1966. Allnations mål är att stödja utvecklingen i medlemsbolag som har ekonomiska svårigheter, att assistera vid bildande av nya ömsesidiga och/eller kooperativa försäkringsbolag

genom investeringar samt att se till att ägarna får rimlig avkastning på investerat kapital. Folksam sitter med i styrelsen för Allnations samt i investeringspanelen (Investment Panel).

AMICE

AMICE (Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe) AMICE:s främsta syfte är att agera som en enad röst för den ömsesidiga och kooperativa försäkringsbranschen i Europa och se till att medlemmarnas intressen beaktas för att säkra lika konkurrensvillkor för alla försäkringsbolag i Europa oavsett juridisk form. Folksam sitter med i AMICE:s styrelse och Executive Committee och innehar ordförandeskapet i arbetsgruppen Economics and Finance. Folksam är vidare aktivt i de arbetsgrupper som är relevanta för Folsams verksamhet. Läs mer på: <http://www.amice-eu.org/>

EAPSPI

EAPSPI (European Association of Public Sector Pension Institutions), en europeisk samarbetsorganisation mellan pensionsinstitut med ansvar för offentliga pensioner.

Andra internationella samarbeten Inom trafikforskningsområdet

- ETSC (European Transport Safety Council) – en lobbyorganisation med syfte att påverka EU-kommissionen inom trafiksäkerhetsområdet.
- EEVC (European Enhanced Vehicle Safety Committee) – en organization som tar fram vetenskapligt underlag för lagstiftning i Europa.
- Arbetsgrupper inom ISO (International Standardisation Organisation) rörande barnsäkerhet i bil samt metoder för trafikolycksanalyser.
- RCAR (Research Council for Automobile Repairs) – ett samarbete inom försäkringsbranschen i hela världen rörande trafiksäkerhet och bilreparations-teknik.

- ADSEAT – ett EU-finansierat forskningsprojekt med syfte att klargöra skillnader i whiplashskaderisk mellan kvinnor och män. Resultatet ska utgöra underlag för framtagande av en kvinnlig krockdocka. Projektet är treårigt och startade hösten 2009.
- IRAP/EuroRAP – en organisation med syfte att bidra till säkrare vägar genom att riskbedöma vägars säkerhetsnivåer utifrån fastställda kriterier som omfattar vägens säkerhet inom områdena mittseparering av körbanor, vägens sidområden, korsningar och oskyddade trafikanter. EuroRAP kan ses som en systerorganisation till Euro NCAP som bedömer bilars säkerhetsnivåer.

Minprojektet

KPA Pensions stöd till rehabilitering kanaliseras via organisationen Operations Enfants du Cambodge (OEC) som i samarbete med FN och Cambodian Mine Action Centre (CMAC) hjälper minoffer tillbaka till ett fungerande och värdigt liv.

Mikroförsäkringsprojektet i Kenya

Tillsammans med det kenyanska försäkringsbolaget Cooperative Insurance Company of Kenya (CIC) har Folksam och Kooperation Utan Gränser utvecklat mikroförsäkringen "Bima ya Jamii" – "Försäkring för familjen". Försäkringen riktar sig till dem som vanligtvis är för fattiga för att teckna en försäkring. Genom Bima ya Jamii är i dag drygt 95 000 personer försäkrade i drygt 19 000 hushåll. Folksam har även bland annat låtit tillverka reflexer och reflexvästar till medlemmar i Bimaprojektet för att förhoppningsvis lysa upp och förhindra olyckor på vägarna där gatubelysning och övergångsställen saknas. Som en konsekvens av detta nära samarbete mellan Folksam och CIC erbjuder Folksam löpande att bistå med sin kompetens inom området och att utbilda lämpliga tjänstemän i CIC vid behov.

Förhoppningen är att detta initiativ, som också är ett testprojekt, ska kunna lanseras i fler afrikanska länder som är i starkt behov av hjälp.

Folksams engagemang i Kooperation Utan Gränser

Folksam är medlem i Kooperation Utan Gränser, en ideell biståndsorganisation vars arbete bygger på grundprincipen "hjälp till självhjälp". Genom finansiellt stöd, rådgivning och samarbete stödjer vi positiva förändringar. Men det är inte vi som förändrar livet för fattiga kvinnor och män. Det arbetet gör de själva genom studiecirklar, mikrofinansprojekt, kooperativt samarbete med mera.

Vårt långsiktiga mål är att fortsätta vara engagerade i Kooperation Utan Gränserns arbete för att stödja en hållbar utveckling. Vi tror på hjälp till självhjälp där fattiga människor får stöd att själva ta ansvar för att förbättra sitt liv och sin framtid.

2010 valde Folksam att gå in som sponsor i kampanjen "Världens tuffaste jobb", där Kooperation Utan Gränser lyfter fram situationen för de hundratal miljoner kvinnor som är småbrukare i utvecklingsländerna – de är jordens fattigaste människor, med världens tuffaste jobb.

Priser och utmärkelser

Hållbart Värdeskapande fick pris för bästa samarbete

Initiativet Hållbart Värdeskapande, där Folksam är en av grundarna mottog Årets samspel när Financial Hearings för 17:e året i rad genomförde FH Award.

Hållbart värdeskapande genomförde under 2009 och 2010 en enkätundersökning bland de 100 största börsbolagen. Frågorna gällde hållbarhet, så som bland annat miljö och klimat, mänskliga rättigheter och arbetsvillkor, anti-korruption samt hållbarhetsarbetets koppling till ersättnings- och belönings-system.

Investerarna bakom Hållbart Värdeskapande – som tillsammans representerar 20 procent av kapitalet på NASDAQ OMX Stockholm – delade priset med Kapitalmarknadsdagen i Shanghai.

KPA Pension bästa pensionsbolag

KPA Pension fick ett prestigefullt internationellt pris under året. Det var den brittiska tidskriften Pension & Life Risk som utnämnde företaget till "Bästa pensionsbolag 2010" för den framgångsrika hanteringen av risk under de båda extrema åren 2008 och 2009.

Folksams mångfaldsarbete tog hem pris

Vid årets näringslivsdag i Malmö vann Folksams Diversity Business Manager, Mikael Petersson, Malmö stads näringslivspris inom mångfald.

Motiveringen lyder: När förutsättningar förändras och nya behov kräver nya lösningar uppstår antingen nya företag eller så förnyar sig aktörer som funnits länge. Årets pristagare har funnits länge, men har de egenskaper en pristagare måste ha; vilja, uthållighet och modet att finna nya sätt att arbeta.

Priset delas ut för sjunde året och syftet är att uppmärksamma och premiera företag som tar tillvara de möjligheter Malmö etniska mångfald erbjuder.

Folksampris till amerikansk professor

Folksams pris i epidemiologisk forskning delades ut vid Karolinska institutets installationshögtid i Berwaldhallen den 3 november. Årets pristagare blev en av världens ledande forskare inom området fysisk träning och effekter på hälsa, professor Steven N Blair vid University of South Carolina, USA.

Professor Blair är en internationellt erkänd expert inom sitt område. Hans forskning är inriktad mot samband mellan livsstil och hälsa med en tydlig inriktning mot träning, fysisk kapacitet, kropps-konstitution och kronisk sjukdom.

Bakgrund om priset

Folksam finansierar, via Folksams Forskningsstiftelse, det årliga priset i epidemiologisk forskning. Det är Karolinska Institutet som utser pristagare. Prissumman uppgår till 100 000 kronor.

Förenade Liv nominerad till årets innovatör

Risk & Försäkring Insurance Awards utdelas i fem kategorier och Förenade Liv har nominerats i kategorin Årets innovatör med titeln Sparar pengar genom förenkling.

Så här låter juryns motivering: *Förenade Liv har utvecklat en framgångsrik webbaserad försäkringsprodukt där det är möjligt att genomföra sin hälso-deklaration elektroniskt med hjälp av e-legitimation.*

Förenade Liv

Socialt engagemang för brottsdrabbade

Dotterbolaget Förenade Liv har under 2010 fortsatt att aktivt arbeta för att minska våldet i samhället. Våld leder till personligt lidande, problem för samhället och till ökade kostnader för försäkringstagarna. Målet med satsningen är att öka medvetenheten, minska risker och skapa trygghet för kunder i det samhälle vi lever i.

Utifrån önskemål från våra kunder har Förenade Liv under 2010 bland annat genomfört följande insatser:

- Utvecklat kommunikationen för att förtydliga vårt arbete med antivåld våra kunder
- Genomfört seminarier för att vidareutbilda kunder och medarbetare i frågor kring antivåld
- Vidareutvecklat arbetet med samarbetspartner

Försäkringstjänster för våldutsatta

Förenade Liv har sedan 2005 en krisförsäkring som gäller även vid våld i familjen och utan krav på polis-anmälan. Under 2010 har antalet personer som sökt stöd av krisförsäkringen med anledning av just våld i nära relation ökat. Det har dessutom visat sig att några varit utsatta för långvarig misshandel, enligt behandlande psykologer och psykoterapeuter på Kris- och Traumacentrum. En ökad efterfrågan visar att Förenade Liv bör fortsätta att vidareutveckla tjänster mot våld och tydligare visa sitt engagemang mot våld genom utbildning och information.

Samarbetspartner

Under 2010 har Förenade Liv vidareutvecklat samarbetet med Tryggare Sverige, en partipolitiskt och religiöst obunden NGO (Non Governmental Organization). Syftet är att, utan vinstintresse, förbättra situationen för de som drabbas av brott. Det övergripande målet är att minska brottsligheten och öka tryggheten i Sverige genom att säkerställa att de som utsatts för brott får relevant hjälp, stöd och skydd.

Publikationer

Förenade Liv har sedan 2007 gett ut publikationen Bryt med olika temanummer som belyser våldet i samhället, dess konsekvenser och lösningar. Syftet är att öka kunskapen om, och därmed minska våldet i samhället. Bryt har blivit mycket uppskattad för sitt innehåll och som undervisningsmaterial bland Sveriges lärare och elever. Första numret år 2007 handlade om våld i nära relationer. Det andra numret 2008 fokuserade på ungdomsvåldet i Sverige. 2009 kom det tredje numret ut med temat brottsdrabbad och belyste hur Sverige bryter mot mänskliga rättigheter i rättsutövningen.

Föredrag och seminarier

För att skapa kundnytta och öka kunskapen och engagemang hos medarbetare samt kunder genomför Förenade Liv kontinuerligt seminarier och föreläsningar om antivåld. Under 2010 genomfördes seminarier i samarbete med Tryggare Sverige i Almedalen. Under året fick också medarbetare och Förenade Livs avtalsparter en mycket uppskattad föreläsning kring våldets verkningar med Sören Carlsson Sanz, verksamhetschef Södersjukhusets akutmottagning som föredrags-hållare.

Förenade Livs mål är att under 2011 att höja den allmänna kunskapsnivån om vårt sociala engagemang inom Förenade Liv. Målsättningen är att alla medarbetare och en större andel kunder ska ha en god förståelse för vårt sociala engagemang och arbetet med antivåldsförållanden.

Appendix (Miljödata)

Resor

Flyg

Antal flygresor	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Stockholm- Göteborg	490	620	626	563	660	904	627	663
Stockholm- Sundsvall	272	195	338	257	210	217	250	236
Stockholm- Malmö	557	607	756	660	940	821	808	856
Stockholm- Växjö	53	66	67	59	110	120	100	117
Stockholm- Jönköping	21	16	23	20	21	40	66	94
Totalt*	1393	1 504	1 810	1559	1941	2 102	1 851	1 966

* Posten "Totalt" omfattar enbart redovisade flygsträckor.

Tåg

Antal tågresor	2010	2009	2008	2007	2006
Stockholm- Göteborg	927	1 256	1 137	1 333	977
Stockholm- Sundsvall	583	679	774	799	526
Stockholm- Malmö	84	87	204	246	185
Stockholm- Växjö	69	96	126	106	95
Stockholm- Jönköping	66	206	210	147	164
Totalt*	1 729	2 324	2 451	2 631	1947

* Posten "Totalt" omfattar enbart redovisade tågsträckor.
Uppgifterna inkluderar resor till och från närliggande orter.

Bil

Bilresor i Folksam	2010	2009	2008	2007	2006
Antal körda mil i tjänsten	518 744	574 697	567 428	565 838	558 929
Varav mil körda med bilar som uppfyller Folksams miljö- och säkerhetskrav	184 179	185 355	214 306	216 717	207 635
Totala koldioxidutsläpp från bilresor i ton	843	944	916		
Ökade/ minskade koldioxidutsläpp till följd av fler/ färre körda mil, i ton	101	28	2	12	-247

Energi och vatten

Energi användning	2010			Totalt 2010
	Folksam	Gyllenforsen (71%)	KPA Pension (60%)	
Värmeförbrukning (MWh)	23 524	21 096	2 187	46 807
Elförbrukning (MWh)*	20 577	5 081	0,21	25 658
Total energianvändning (MWh)				72 465

* Elförbrukningen för Folksam består av både fastighetsel och kontorsel.

Energi användning	2009		Totalt 2009**
	Folksam	Gyllenforsen (71%)	
Värmeförbrukning (MWh)	21 569	19 248	40 817
Elförbrukning (MWh)**	22 602	5 081	27 683
Total energianvändning (MWh)			68 500

* Elförbrukningen för Folksam består av både fastighetsel och kontorsel.

** 2009 års siffror har justerats till att motsvara Folksams andel (dvs 71%) och stämmer därför inte med uppgifter i föregående års hållbarhetsredovisning.

Vattenförbrukning	2010			Totalt 2010	Totalt 2009**
	Folksam	Gyllenforsen (71%)	KPA Pension (60%)		
Vattenförbrukning m ³	169 124	172 362	0	341 486	360 918

** 2009 års siffror har justerats till att motsvara Folksams andel (dvs 71%) och stämmer därför inte med uppgifter i föregående års hållbarhetsredovisning.

Folksams totala klimatpåverkan (ton CO2)

Ton CO2	Flygresor	Bilar	Tåg	El	Värme	Totalt
	838	843	0,22	19,4	2152	3853

Underleverantörer

Bilverkstäder	2010	2009
Antal partner	1161	1 204
Antal miljökrav	44	64
Antal partner med total kravuppfyllnad	579	480
Andel partner med total kravuppfyllnad	50%	40%

Bildemonteringsanläggningar	2010	2009
Antal partner	15	15
Antal miljökrav	60	60
Antal partner med total kravuppfyllnad	13	13
Andel partner med total kravuppfyllnad	87%	87%

Byggtreprenörer	2010	2009
Antal partner	153	149
Antal miljökrav	30	30
Antal partner med total kravuppfyllnad	95	77
Andel partner med total kravuppfyllnad	62%	52%

Tvätt- och saneringsföretag	2010	2009
Antal partner	47	42
Antal miljökrav tvätt	25	25
Antal miljökrav sanering	20	20
Andel partner med total kravuppfyllnad	38	33
Andel partner med total kravuppfyllnad	80%	79%

Om redovisningen och allmänna fakta om Folksam

Redovisningens periodicitet

Folksam s hållbarhetsredovisning ges ut en gång om året. Den senaste redovisningen publicerades i april 2010.

Förändringar sedan föregående års redovisning

I årets redovisning ingår även alla dotterbolag.

Text

Folksam

Form och produktion

Monica Jälmevik, grafisk formgivare
Erika Mayer, art director
Catarina Sörensen, produktionsledare

Foto

Kate Gabor sidan 3.
Andreas Lind sidorna 1, 5, 13, 17, 21, 26, 32, 34, 39, 48.
Lars Nyman sidorna 7, 14, 18, 35.

Typsnitt

Folksam Helvetica, Times Folksam, Verdana

För mer information om redovisningen

Kontakta Hanna Godani på telefon 0771-960 960 eller via e-post hanna.godani@folksam.se, se även GRI-register på folksam.se

Folksam

Postadress 106 60 Stockholm
Besöksadress Bohusgatan 14
Telefon 0771-960 960
Telefax 08-641 03 50
E-post kundservice@folksam.se

Fullständigt bolagsnamn

Folksam består av två försäkringskoncerner, i vilka Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) är moderbolag. Folksam s huvudkontor är beläget i Stockholm. Folksam har bara verksamhet i Sverige.

Statliga stöd

Folksam får inga statliga bidrag.

Organisation

Huvudsakliga bolagen, se sidan 43.

Folksam ömsesidig livförsäkring

Ekonomiskt värde genererat	Belopp mkr SEK
Intäkter*	16 382
Ekonomiskt värde fördelat	
Rörelsekostnader**	-6 343
Löner och ersättningar	-466
Betalningar till kapitalförsörjare	
Betalningar till staten	-829
Samhällsinvesteringar	
Ekonomiskt värde behållet	8 744

Folksam ömsesidig sakförsäkring

Ekonomiskt värde genererat	Belopp mkr SEK
Intäkter*	10 659
Ekonomiskt värde fördelat	
Rörelsekostnader**	-7 315
Löner och ersättningar	-1 567
Betalningar till kapitalförsörjare	-64
Betalningar till staten	
Samhällsinvesteringar	
Ekonomiskt värde behållet	1 713

KPA Pension

Ekonomiskt värde genererat	Belopp mkr SEK
Intäkter*	11 436
Ekonomiskt värde fördelat	
Rörelsekostnader**	-3 830
Löner och ersättningar	-121
Betalningar till kapitalförsörjare	
Betalningar till staten	-267
Samhällsinvesteringar	
Ekonomiskt värde behållet	7 218

* Posten omfattar även orealiserade vinster och förluster.

** Posten omfattar även värdeförändringar på placerings-tillgångar och försäkringstekniska avsättningar.

Organisation

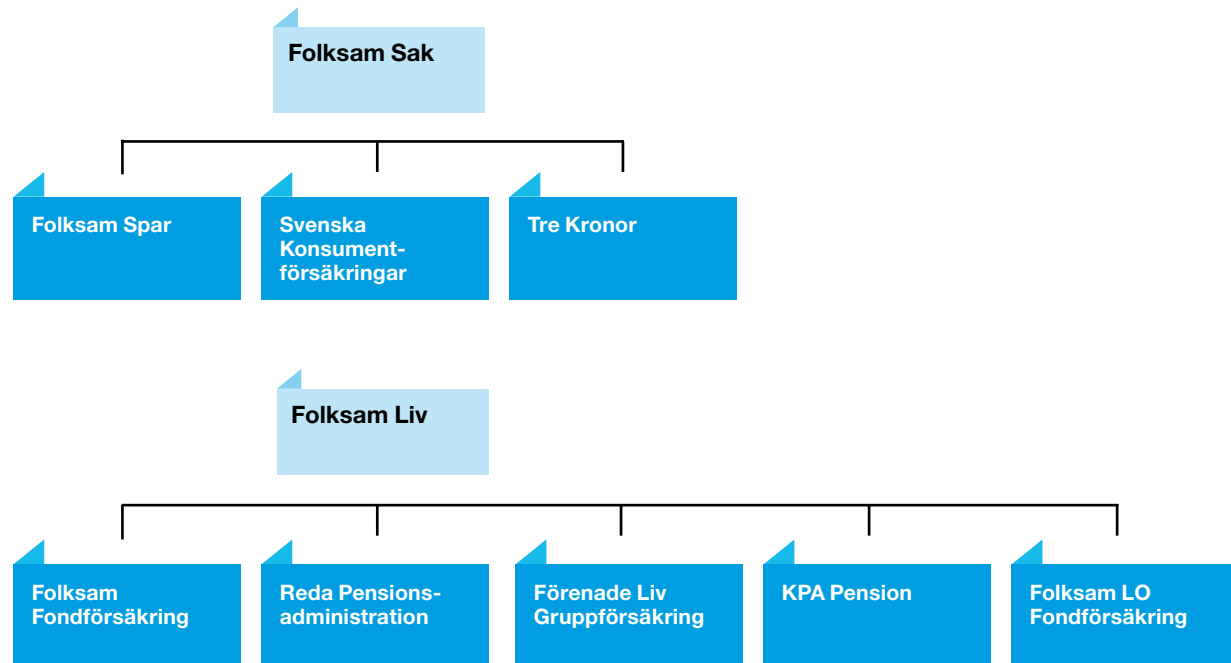
Koncernstruktur – förenklad

Folksam omfattar de två moderföretagen Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) och Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med dotterföretag. Två av försäkringsverksamhetens dotterföretag i Folksam Liv är delägda. Folksam LO Fondförsäkring ägs till 51 procent och bolagen inom KPA Pension ägs till 60 procent.

Av koncernföretagen i Folksam Liv konsolideras inte bolagen inom KPA Pension och Förenade Liv i koncernredovisningen då överskottet i dessa bolag tillfaller försäkringstagarna.

Samverkan sker inom distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna.

Juridisk organisation

Folksam Sak-koncernen

Folksam Sak (ömsesidigt) bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Bolaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden.

Folksam Spar förmedlar direkt fondsparande och erbjuder individuellt pensionssparande, IPS, det vill säga fondsparande till pension utan försäkringsinslag.

Svenska Konsumentförsäkringar verksamhet omfattar individuell och gruppknuten skadeförsäkring till privatpersoner samt till små och medelstora företag. Försäkringarna förmedlas av SalusAnsvar till deras kundgrupper.

Tre Kronor bedriver skadeförsäkringsverksamhet i Sverige och affärsidén är att erbjuda skadeförsäkring till företag och organisationer som vill sälja och marknadsföra försäkring under eget varumärke. Tre Kronor samverkar idag med Swedbank och 38 fristående Sparbanker och når därigenom ut med skadeförsäkringsprodukter på en bred marknad.

Folksam Liv-koncernen

Folksam Liv (ömsesidigt) bedriver livförsäkringsverksamhet. Bolaget erbjuder tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt grupplivförsäkring och annan riskförsäkring.

Folksam Fondförsäkring bedriver fondförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder. Kunderna kan här välja bland ett stort antal utvalda fonder, exempelvis etiska fonder, fonder med låga avgifter och prisbelönta toppfonder

Reda Pensionsadministration har till uppgift är att leverera livförsäkrings- och pensionsadministration.

Folksam LO Fondförsäkring är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner och omfattar i huvudsak administration och förvaltning av pensionsmedel, som avsätts enligt pensionsöverenskommelsen mellan SAF och LO. Bolaget ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO.

Folksam LO Fond (helägt dotterbolag till Folksam LO Fondförsäkring) är ett fondbolag som förvaltar fyra fonder.

Koncernbolag inom Folksam Liv

– konsolideras inte på grund av att överskottet tillfaller försäkringstagarna

Förenade Liv GruppFörsäkring erbjuder frivillig grupp-liv-, gruppsjuk-, diagnos-, premiefrielse- och gruppensionsförsäkring samt gruppolycksfallsförsäkring.

KPA Pensionsförsäkring är ett pensionsbolag inriktat på kommunsektorn och ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Lands-ting, SKL.

KPA Liv är försäkringsgivare till tjänstegrupplivförsäkringen som regleras i kollektivavtal.

Insamlingsmetoder och beräkningar

I detta dokument redovisas insamlingsmetoder och beräkningar som ligger till grund för de tabeller och texter som finns i Folksamns hållbarhetsredovisning 2010.

Socialt perspektiv (sid.14-16)

Dotterbolag

I tabellerna med personalnyckeltal inkluderas från och med 2009 både Gyllenforsen och KPA Pension till 100 procent. Gyllenforsen ägs till 71 procent av Folksam och KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam. Avgränsningar i tabellerna med personalnyckeltal redovisas inte timavlönade och arvodister.

Medarbetare

Rubrik	Definition /Omfattar	Källa
Antal medarbetare - varav kvinnor - varav män	<i>Inkluderar</i> alla tillsvidareanställda och provanställda, samt alla visstidsanställda. <i>Exklusive</i> timavlönade och arvodister.	Lönesystemet PA, tas ut via Cognos HR, december
Medelålder	Samma som antal medarbetare (se ovan).	Samma som antal medarbetare (se ovan).
Antal chefer - varav kvinnor - varav män	Samma som antal medarbetare (se ovan).	Samma som antal medarbetare (se ovan).
Personalomsättning	<i>Inkluderar</i> tillsvidareanställda, provanställda, visstidsanställda, säljare och FOF. <i>Exklusive</i> alla ombudskategorier, arvodister och timavlönade. Räknas som lägst antal av antalet externt nyanställda eller avgångna under året i procent av antalet anställda i december.	Lönesystemet PA, tas ut via Cognos HR

Åldersfördelning

Rubrik	Definition /Omfattar	Källa
Samtliga åldersintervall	Samma som antal medarbetare (se ovan).	Samma som antal medarbetare (se ovan).

Anställningsform medarbetare

Rubrik	Definition /Omfattar	Källa
Samtliga anställningsformer	Samma som antal medarbetare (se ovan).	Lönesystemet PA, tas ut via Cognos HR

Sjukfrånvaro

Rubrik	Definition /Omfattar	Källa
Sjukfrånvaro	Rapporterad sjukfrånvaro i förhållande till budgeterad tid. Andelen beräknas på samma population som antal medarbetare (se ovan). Räknas på helt kalenderår.	Lönesystemet PA

Ekologiskt perspektiv (sid. 18-20)

Folksams totala utsläpp av koldioxid för klimatkompensering 2010

I den totala summan av CO2 utsläpp ingår: utsläpp från flygresor + utsläpp från bilar + utsläpp från tåg samt utsläpp från uppvärmning och el i Folksams fastigheter (de fastigheter som ägs av Folksam Sak och Liv, Gyllenforsen och delar av fastigheter som ägs av KPA Pension) = Totalt ton CO2 från Folksams egna verksamheter.

Bilkörning

Uppgifterna om Folksams utsläpp från bilar bygger på statistik från ekonomisystemet/milersättning, 100 procent av Gyllenforsens, Förenade Livs och KPA Pensions tjänsteresor ingår.: (Bil A) km som körts med bilar som godkänns av Folksam, (dvs bränslesnåla bensin- och dieslbilar, etanolbilar, gasbilar och hybrider).

(Bil B) km som kördes med övriga bilar.

- Vi utgår från att Folksam godkända bilar (Bil A) släpper ut 129 gram/km¹. Detta är en välgrundad uppskattning över de genomsnittliga utsläppen från denna bilgrupp, se mer om bilgruppen ovan.
- Vi utgår från att (Bil B) släpper ut 181 gram/km² (enligt uppgifter från Naturvårdsverket).

¹ Baserat på genomsnittliga koldioxidutsläpp för Folksamgodkända bilar.

² Baserat på genomsnittliga koldioxidutsläpp från nya bilar i Sverige år 2006-2008, rapport 5946 Naturvårdsverket.

Beräkning av utsläpp från bilar:

(Bil A) km x129 gram = (CO2 Bil A)

(Bil B) km x181 gram = (CO2 Bil B)

Summa: CO2 Bil A+ CO2Bil B = Tot CO2 Bil

Flygresor

100 procent av Gyllenforsens, Förenade Livs och KPA Pensions tjänsteresor ingår i de här siffrorna. Folksams koldioxidutsläpp från flyg 2010 bygger på statistik från vår resebyrå, Ticket. Utsläppssiffran från resebyrån har multiplicerats med en faktor två med hänsyn tagen till vattenånga som bildas av flyg (utifrån beaktande av distans och flyghöjd, vilket ligger i linje med praxis hos olika aktörer inom klimatberäkning)

Tåg

Folksams koldioxidutsläpp från tågresor bygger på statistik från SJ för inrikes resor och från vår resebyrå Ticket när det gäller utrikes tågresor. Utsläpps-siffran för tågresor utrikes har beräknats på distanser multiplicerat med en emissionsfaktor för tåg i Europa. Emissionsfaktorn har hämtats från DEFRA (Storbritanniens motsvarighet till Naturvårdsverket).

Uppvärmning av fastigheter

Uppgifterna om koldioxidutsläpp från fastigheter 2010 bygger på värmeförbrukningsstatistik i MWh från vår fastighetsförvaltare samt respektive fastighets omräkningsfaktor från respektive värme/energi-leverantör. Gyllenforsen ägs till 71% av Folksam. Koldioxidutsläppen motsvarar Folksams andel, dvs 71%, av Gyllenforsens totala koldioxidutsläpp. KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam. Redovisade koldioxidutsläpp motvarar Folksams andel, det vill säga 60 procent av KPA fastigheternas totala utsläpp.

Elförbrukning i fastigheter

Koldioxidutsläppen från elförbrukning i Folksamägda fastigheter 2010 är ringa eftersom Folksam använder Ursprungsmärkt vindkraftsel. Uppgiften för 2010 baseras på en jämförelse med tidigare års förbrukning av fastighetsel och procentuell förändring av koldioxidutsläpp. Gyllenforsen ägs till 71% av Folksam. Koldioxidutsläppen motsvarar Folksams andel, dvs 71%, av Gyllenforsens totala koldioxidutsläpp. KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam. Redovisade koldioxidutsläpp motvarar Folksams andel, det vill säga 60 procent av KPA fastigheternas totala utsläpp.

Revisors rapport över översiktlig granskning av Folksams Hållbarhetsredovisning 2010

Till läsarna av Folksams hållbarhetsredovisning 2010

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelserna och företagsledningen i Folksam att översiktligt granska innehållet i Folksams hållbarhetsredovisning 2010 och tillhörande GRI-register på Folksams hemsida (www.folksam.se). Det är styrelserna och företagsledningen som har ansvaret för det löpande hållbarhetsarbetet samt för att upprätta och presentera hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier. Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av Far. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisions sed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

De kriterier som vår granskning baseras på är de delar av Sustainability Reporting Guidelines, G3, utgiven av The Global Reporting Initiative (GRI), som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt de redovisnings- och beräkningsprinciper som företaget särskilt tagit fram och angivit. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vår översiktliga granskning har, utifrån en bedömning av väsentlighet och risk, bl. a omfattat följande:

- Uppdatering av vår kunskap och förståelse för Folksams organisation och verksamhet.
- Bedömning av kriteriernas lämplighet och tillämpning avseende de interna och externa intressenternas informationsbehov.
- Genomgång av resultatet av Folksams intressentdialog.
- Intervjuer med ansvariga befattningshavare i syfte att bedöma om den kvalitativa och kvantitativa informationen i hållbarhetsredovisningen är fullständig, riktig och tillräcklig.
- Tagit del av interna och externa dokument för att bedöma om den rapporterade informationen är fullständig, riktig och tillräcklig.
- Bedömning av rutiner för rapportering och redovisning av hållbarhetsinformation och data.
- Genomgång på stickprovsbasis av underliggande dokumentation som legat till grund för information och data i hållbarhetsredovisningen.
- Utvärdering av den modell som använts för att beräkna Folksams klimatkompensering.
- Genomgång av kvalitativ information och uttalanden i hållbarhetsredovisningen.
- Avstämning av finansiell information mot Folksams årsredovisning för år 2010.
- Bedömning av Folksams uttalade tillämpningsnivå avseende GRI:s riktlinjer.
- Övervägande av helhetsintrycket av hållbarhetsredovisningen, samt dess format, därvid övervägande av informationens inbördes överensstämmelse med tillämpade kriterier.

Slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledningen att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan angivna kriterierna.

Stockholm den 8 april 2011
KPMG AB

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor

Åse Bäckström
Specialistmedlem i Far

Folksam